

vann fra fjell til fjord

Versjon 2: 05. mars 2023 med resultater av Direktoratets arbeidsmøte februar 2023

Oppsummering av spørreundersøkelse

Evaluerer av vannforskriftarbeidet (2016 - 2022)

Innhold

Sammendrag	2
Om spørreundersøkelsen og denne rapporten.....	8
Hvem har deltatt i spørreundersøkelsen	9
Rangering av responsene for 29 hovedtema	10
Sammenlikning av resultater fra 2016 og 2022.....	12
Oversikt på overordnet tema-nivå	13
Del A - Måloppnåelse: Vannforskriftens miljømål, nasjonale miljømål, FNs bærekraftsmål ...	15
Del B - Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag	20
Del C - Helhetlig og samordnet vannforvaltning	24
Del D - Vannregioner og vannområder (inkl. statsforvalteren)	28
Del E - Vannforvaltningsplan med miljømål (inkl. unntak og KU av planen).....	33
Del F - Tiltaksprogram med forslag til tiltak (inkl. nasjonale føringer og prioriteringer).....	39
Del G - Medvirkning og informasjon	50
Del H - Nasjonal referansegruppe.....	54
Del I - Direktorsgruppen for vannforvaltning	56
Del J - Miljødirektoratet som koordinerende (inkl. Vannportalen).....	59
Del K - Nasjonal veiledning	62
Del K - Vann-Nett.....	66
Del L - Samlet vurdering	70
Rangering av samtlige 127 spørsmål etter enighet	77

Sammendrag

Rapporten oppsummerer 178 svar på spørreundersøkelsen, og sammenlikner med svarene fra 2016 der det er mulig. Totalt ble det spurt 127 spørsmål fordelt på 29 tema. Respondentenes 1.400 utdypende kommentarer er også gjengitt. Andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60 % i 2022.

For 14 av de overordnede temaene var det mulig å sammenlikne resultatene med 2016. Dette viser en gjennomsnittlig forbedring på 7.5 % fra 2016 til 2022.

Overordnet vurdering

Når de 29 overordnede temaene rangeres fra mest til minst enige, ser vi følgende resultater når respondentene spør om det har fungert som det skal:

- Mest enige: Nasjonal referansegruppe, statsforvalteren, bidrag til samordning og helhet, nærme oss FNs bærekraftsmål, Direktoratets tilrådning, og vannregionmyndighetens arbeid med forvaltningsplan.
- Nest mest enige: Miljødirektoratets koordinering, arbeidet i vannregioner og vannområder, nærme oss vannforskriftens mål, KU av forvaltningsplan, samt at forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019) er fulgt opp i arbeidet med forvaltningsplan og tiltaksprogram.
- Middels enige: miljøinformasjon i Vann-Nett, åpenhet og medvirkning, Direktoratets gruppen, nærme oss nasjonale miljømål, og kunnskapsgrunnlag.
- Nest minst enige: vannportalen, vannregionmyndighetens arbeid med tiltaksprogram, nasjonal veiledning, bruk av unntak, samt at forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019) er fulgt opp i vannregioner og vannområder og har bidratt til helhet og samordning.
- Minst enige: at kunnskapsgrunnlaget og medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslagene (2016) og endringer i vannforskriften (2019), Vann-Nett, samlet vurdering av måloppnåelse -prioritering - ressursbruk - felles retning, og at kommuner og sektormyndigheter har fulgt opp nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021).

Endringer fra 2016 til 2022

For 14 av de overordnede temaene var det mulig å sammenlikne resultatene med 2016. Dette viser en gjennomsnittlig forbedring på 7.5 % fra 2016 til 2022.

- Mest forbedring: Direktoratets gruppen, Miljødirektoratet som koordinerende, og Nasjonal referansegruppe.
- Nest mest forbedring: samlet vurdering av måloppnåelse -prioritering - ressursbruk - felles retning, vannregionmyndighetens arbeid med forvaltningsplan, og bidrag til samordning og helhet.
- Middels forbedring: kunnskapsgrunnlag, og arbeidet i vannregionene og vannområdene.
- Nest minst forbedring: vannregionmyndighetens arbeid med tiltaksprogram, åpenhet og medvirkning, nærme oss vannforskriftens mål.
- Minst forbedring (negativ): miljøinformasjon i Vann-Nett, nasjonal veiledning og vannportalen.

Selv om forbedringen fra 2016 til 2022 er liten eller negativ for et tema, er det viktig å huske på at dette bare viser endring. Samme tema kan ligge høyt på den relative rangeringen av enighet. Tabellen for relativ rangering og tabellen for endring fra 2016 må derfor leses i sammenheng.

Temavise sammendrag

De 127 enkelt-spørsmålene er rangert bakerst i rapporten. Rangeringen er delt i fem like store grupper etter score: svært høyt, ganske høyt, middels, ganske lavt og svært lavt. Dette er en relativ rangering.

Del A - Måloppnåelse

- Vannforskriftens miljømål: Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,1 %). Endringen fra 2016 til 2022 er ubetydelig (+0,6 %). Arbeidet med helhetlig beskyttelse, overflatevann og drikkevannskilder scorer svært høyt. Arbeidet med beskyttede områder scorer middels. Arbeidet med sterkt modifiserte vannforekomster og grunnvann scorer ganske lavt.
- Nasjonale miljømål: Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,2 %). Arbeidet med forurensning og prioriterte kjemikalier scorer svært høyt. Arbeidet med god tilstand i økosystemene scorer ganske høyt. Arbeidet med klimaendring, naturvern og truede arter scorer ganske lavt.
- FNs bærekraftsmål: Arbeidet med redusert forurensning scorer svært høyt. Arbeidet med trygt drikkevann, lokal medvirkning og samordnet forvaltning scorer ganske høyt. Arbeidet med og beskyttelse og restaurering av økosystemer scorer middels.

Del B - Kunnskapsgrunnlaget

- Spørsmålet om det *framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (55,1 %). Endringen fra 2016 til 2022 er også middels (+8,6 %). Bidragene fra regionale og statlige myndigheter scorer svært høyt. Bidrag fra kommunene scorer middels. Nødvendig kunnskapsgrunnlag scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (42,0 %). Bidragene fra sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner scorer middels. Inndeling og gruppering av vannforekomster scorer ganske lavt. Innhenting av alle relevante datasett scorer svært lavt.

Del C - Helhetlig og samordnet vannforvaltning

- Spørsmålet om *arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er i gruppen med nest mest forbedring (+10,8 %). Arbeidet med å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver scorer svært høyt. Arbeidet med felles grunnlag, helhet og samarbeid scorer ganske høyt.
- Spørsmålet om *samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (43,6 %). Arbeidet med nasjonale føringer, forventningsavklaringer og sektorenes oppfølging scorer middels. Arbeidet med å gjøre forvaltningsplanene mer håndterbare og overordnede, og at sektorene deltar på rett måte til rett tid scorer ganske lavt. Arbeidet med å sikre at den enkelt myndighet har hatt nødvendig kapasitet og kompetanse scorer svært lavt.

Del D - Vannregioner og vannområder

- Spørsmålet om *arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,6 %). Endringen fra 2016 til 2022 er middels (+7,1 %). Vannregionmyndighetens arbeid for enighet, koordinering og samarbeid med vannregionutvalget scorer svært høyt. Vannregionmyndighetenes veiledning og tilrettelegging for arbeidet i vannområdene scorer middels.
- Spørsmålet om *arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (47,7 %). Stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorene scorer middels, men langsiktig og forutsigbar ressursituasjon scorer ganske lavt. Arbeidet med planprosess med samarbeid og medvirkning, og omforente dokumenter scorer også ganske lavt. Forankringen lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,1 %). Statsforvalterens arbeid med å oppdatere kunnskapsgrunnet, koordinere overvåking og registrere i Vann-Nett scorer ganske høyt.

Del E - Vannforvaltningsplan med miljømål (inkludert unntak og KU av plan)

- Spørsmålet om *vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan med tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,2 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (15,0 %). Statlige myndigheters arbeid for å påse at oppdatering ligger innenfor nasjonale føringer scorer svært høyt. Forvaltningsplanene som grunnlag for virksomhet og planlegging, og statlige organer og kommuners deltakelse scorer ganske høyt.
- Spørsmålet om *arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (57,9 %). Effektivisering gjennom redusert høringsperiode scorer svært høyt. Mer håndterbare og overordnede vannforvaltningsplaner scorer ganske høyt. Effektivisering ved å slå sammen høring av planprogram og hovedutfordringer scorer middels. Mal for vannforvaltningsplan scorer ganske lavt. Koblingen til andre areal- og samfunnsplaner scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (46,8 %). Veilederen om miljømål og unntak, og at unntak skal begrunnes og ytterligere forringelse unngås scorer ganske høyt. Revurdering av alle unntak scorer middels. Veilederen om § 12 scorer ganske lavt. Bruk av tiltaksplan der utsatt frist er brukt, og begrunnelse etter vilkårene i § 12 scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *strategisk KU av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (60,1 %). Konsekvensutredningens framstilling scorer ganske høyt. Merverdien scorer middels. Veiledningsnotatet om KU scorer ganske lavt.

Del F - Tiltaksprogram med forslag til tiltak (inkl. nasjonale føringer og prioriteringer)

- Spørsmålet om *vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram i tråd med vannforskriften* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+2,7 %). Sektorovergripende tiltaksprogram scorer ganske høyt. Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner sitt bidrag til overslag over kostnadene og angivelse av det rettslige grunnlaget scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Veileder om virkemidler og tiltak scorer svært høyt. Mal for tiltaksprogram, bedre forståelse og ansvarliggjøring, og mer oversiktlige tiltaksprogram scorer ganske høyt. Sektorenes bidrag og prioritering, fordeling geografisk og i tid opp mot måloppnåelse, og eksempelsamling kostnadsanslag scorer middels. Klargjøring og forenkling gjennom å skille grunnleggende og supplerende, og redusere antall tiltak scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)* er det som respondentene er minst enige i (24,4 %). Arbeidet med fremmede arter og landbruk scorer ganske lavt. Arbeidet med akvakultur og transport scorer svært lavt. Transport er ett av bare to spørsmål som scorer negativt i spørreundersøkelsen, av totalt 127 spørsmål.
- Spørsmålet om *kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (30,1 %). Hensynet til drikkevannskilder scorer svært høyt. Veileder om vannmiljø i arealplanlegging scorer ganske høyt. Hensynssoner til drikkevannskilder og samfinansiering av vannområdekoordinatorer scorer middels. Kommunenes arbeid med vannmiljø i arealforvaltning, avløp, jordbruk, naturbasert overvannshåndtering og involvering i vannforvaltningen scorer svært lavt. Spørsmålet om kommunene har satt av nødvendige ressurser scorer negativt, og lavest i hele spørreundersøkelsen.

Del G - Medvirkning og informasjon

- Spørsmålet om *arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+1,0 %). Tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger scorer ganske høyt. Åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning scorer middels. Tilrettelegging for at alle interesserte kan delta aktivt scorer ganske lavt.
- Spørsmålet om *medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (39,6 %). Synliggjøring av gode erfaringer og eksempler scorer middels. Framsnakking av arbeidet og bruk av klart språk scorer svært lavt.

Del H - Nasjonal referansegruppe

- Spørsmålet om *Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratgruppen* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,9 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (25,0 %). Referansegruppens bidrag med synspunkter og råd i arbeidet, og i tema som Direktoratgruppen ønsker å drøfte scorer svært høyt. At referansegruppen holdes løpende orientert scorer ganske høyt.

Del I - Direktoratgruppen for vannforvaltning

- Spørsmålet om *Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanddirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+35,8 %). Direktoratsgruppens bidrag til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling, veiledning og verktøy, og en helhetlig og samordnet vannforvaltning scorer svært høyt. Bidrag til samordning regionalt og lokalt scorer middels. Bidrag til involvering og medvirkning for alle interessenter på alle nivåer scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer* rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Arbeidet med tilrådingen scorer svært høyt.

Del J - Miljødirektoratet som koordinerende (inkl. Vannportalen)

- Spørsmålet om *Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvernavdelinger på en hensiktsmessig måte* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+33,7 %). Miljødirektoratets koordinerings av arbeidet, dialog med Direktoratgruppen og ledelse av nasjonale møter scorer svært høyt. Dialogen med nasjonal referansegruppe scorer ganske høyt. Veiledning og oppfølging, og skille på roller som koordinerende og fagdirektorat scorer middels.
- Spørsmålet om *Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (53,6 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-7,0 %). Vannportalen scorer middels.

Del K - Veiledning og verktøy (inkl. Vann-Nett)

- Spørsmålet om *nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %). Veileder om virkemidler og tiltak scorer svært høyt. Malene for tiltaksprogram, planprogram og hovedutfordringer, samt veiledere om miljømål og unntak og om vannmiljø i arealplanlegging scorer alle ganske høyt. Eksempelsamling kostnadsanslag scorer middels. Mal for vannforvaltningsplan, samt veiledninger om KU av plan, § 12, klimatilpasning, samt sammenheng mellom miljøfag og planlegging scorer alle ganske lavt. Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster, og veiledning i rett tid scorer svært lavt.
- Spørsmålet om *Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon* rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,0 %). Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-4,5 %). Miljøinformasjon fra Vann-nett scorer middels som enkeltspørsmål.
- Spørsmålet om *Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (40,8 %). At Vann-nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy i denne planperioden scorer ganske høyt. At man får hjelpen eller informasjonen man trenger når man tar kontakt, og at koblingen mellom Vannmiljø og Vann-nett gjør arbeidet lettere får middels score. Vannstatestikk og Hub, om det er blitt lettere for saksbehandlere, og opplæring og veiledning scorer svært lavt.

Del L - Samlet vurdering

- Spørsmålet om *vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse* rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (36,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (+20,3 %). At vi er på rett vei for å nå alle miljømålene scorer middels. At vi prioriterer de riktige utfordringene scorer ganske lavt. At alle trekker i samme retning, og bruker ressursene rett scorer svært lavt.
- På spørsmålene om *vannforvaltningens styrker og svakheter, samt muligheter og trusler* er det kun stilt åpne spørsmål. De mest omtalte begrepene som nevnes på hvert punkt er:
 - **Styrker:** miljømål, samarbeid, helhetlig, lokalt, tiltak, samordnet, tverrsektorielt, fokus, vannområder og vannområdekoordinator.
 - **Svakheter:** kommunene, sektormyndighetene, komplisert, finansiering, kunnskapsmangel, ressursmangel, vanskelig, prosess, prioritering og omfattende.
 - **Muligheter:** ressurser, Vann-nett, finansiering, forenkling, formidling, opplæring, virkemidler, forståelig, involvering og prioritering.
 - **Trusler:** ressurser, politikk, finansiering, næringsinteresser, kunnskapsmangel, unntak, oppfølging og prioritering.

Om spørreundersøkelsen og denne rapporten

I perioden 2010-2015 gjennomførte vi for første gang planarbeidet etter vannforskriften for alt vann i hele Norge. I 2016 ble det sendt ut en første evaluering av arbeidet, gjennom en survey til deltakere i vannforvaltningen på alle nivåer. Det ble mottatt 251 responser, og svarene ble oppsummert i en rapport, som var det viktigste grunnlaget for Direktoratsgruppen råd til departementene om forbedringstiltak i 2016. Disse forbedringsforslagene er i stor grad fulgt opp gjennom endringer i vannforskriften, nye nasjonale føringer og presiseringer, nye maler og veiledninger, samt videreutvikling av Vann-Nett.

I 2021 ble de regionale vannforvaltningsplanene i hele landet for første gang oppdatert, og godkjent av departementene høsten 2022. Vannforskriften er et permanent, nytt forvaltningssystem, der vannforvaltningsplanene skal revideres hvert sjette år. Det er derfor viktig at vi benytter muligheten til å lære mest mulig av denne første erfaringen med oppdateringen av vannforvaltningsplaner i hele landet.

I tildelingsbrevet fra Klima- og miljøverndepartementet for 2022 fikk Miljødirektoratet følgende oppdrag: *I samarbeid med Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomføre en evaluering av arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene, etter tilsvarende tilnærming som i 2016, og levere en rapport med forslag til forbedringer og oppfølging med målsetting om effektive prosesser og styrket måloppnåelse.*

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i oktober-november 2022 tok derfor utgangspunkt i spørsmålene fra 2016, noe som muliggjør en sammenlikning av svar fra 2016 til 2022, og vi kan se om respondentene har opplevd endringer. Videre er det tatt inn nye spørsmål knyttet til det som er kommet til etter 2016: endringer i vannforskrift, nye nasjonale føringer og presiseringer, nye maler og veiledninger, samt utvikling av Vann-Nett.

Vi mottok svar fra 178 respondenter som er oppsummert i denne rapporten. Der det er mulig er svarene også sammenliknet med svarene fra 2016 for de spørsmålene som var helt eller nesten like. Respondentene har i tillegg gitt 950 utdypende kommentarer om hva som har fungert/ikke fungert, og 460 konkrete forslag til forbedringer. Resultatene fra undersøkelsen blir statistikk, men ikke minst en stor mengde kvalitative data som gir dypere innsikt i de erfaringer og konkrete forbedringsforslag som aktører fra ulike nivå har bidratt med.

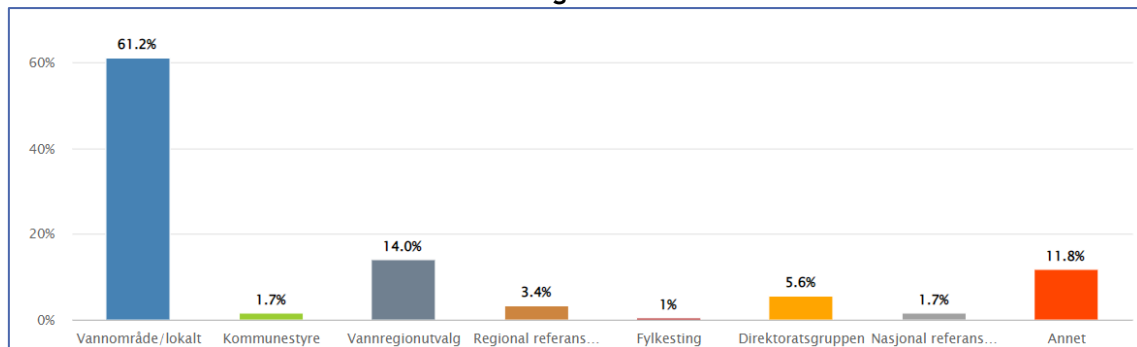
Samlet sett er andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60 % i 2022. Svarene er derfor en god temperaturmåling på hvordan arbeidet oppfattes lokalt i Norges vannområder og kommuner.

Miljødirektoratet sammenstilte resultatene av spørreundersøkelsen i første versjon av denne rapporten (datert 2. februar 2023) som inkluderte alle diagrammer for alle 127 spørsmål og samtlige 1.410 skriftlige innspill. Dokumentet var grunnlag for drøftinger i arbeidsmøter med Nasjonal referansegruppe og Direktoratsgruppen 15. og 16. februar 2023. Denne versjonen (datert 5. mars 2023) viser resultatet av prioriteringen av utfordringer og forbedringer i arbeidsmøtet. Videre arbeid i Direktoratsgruppen skal resultere i forslag til forbedringer og oppfølging med målsetting om effektive prosesser og styrket måloppnåelse, som skal oversendes fra Direktoratsgruppen til departementsgruppen i løpet av våren 2023.

Hvem har deltatt i spørreundersøkelsen

Det er mottatt 187 besvarelser på spørreundersøkelsen, som er en nedgang fra 251 i 2016.

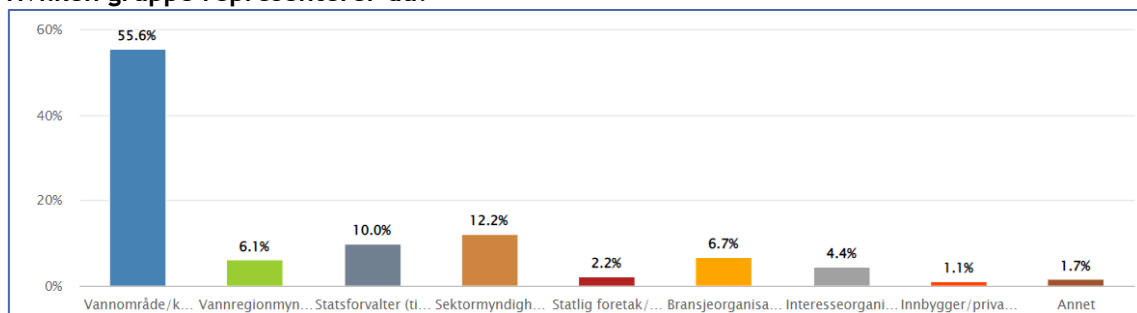
På hvilke arenaer deltar du i vannforvaltningen?

Vannområde/lokalt	61.2%
Kommunestyre	1.7%
Vannregionutvalg	14.0%
Regional referansegruppe	3.4%
Fylkesting	0.6%
Direktoratsgruppen	5.6%
Nasjonal referansegruppe	1.7%
Annet	11.8%
Antall responser	178

Andel svar fra lokalt nivå (vannområde/kommunestyre) og fra Direktoratsgruppen har økt fra 2016 til 2022. Andel svar fra regionalt nivå (vannregionutvalg/fylkesting/referansegruppe) og fra Nasjonal referansegruppe er redusert fra 2022. Samlet sett er andelen av svar fra lokalt nivå økt fra over 40% i 2016 til over 60% i 2022. Svarene er derfor en god temperaturmåling på hvordan arbeidet oppfattes lokalt i Norges vannområder og kommuner.

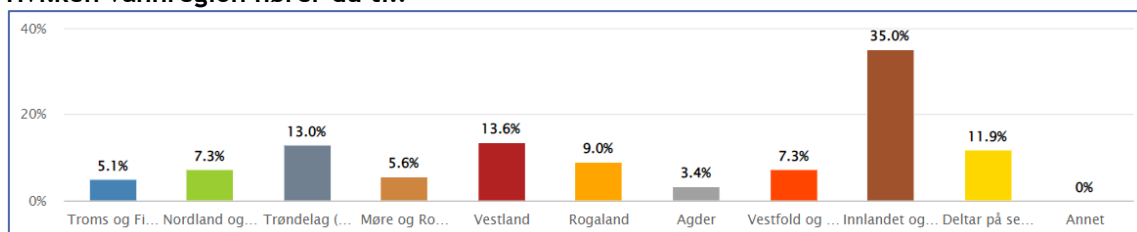
Hvilken gruppe representerer du?

Vannområde/kommune	55.6%
Vannregionmyndighet/fylkeskommune	6.1%
Statsforvalter (tidligere fylkesmann)	10.0%
Sektormyndighet/statlig etat	12.2%
Statlig foretak/aksjeselskap	2.2%
Bransjeorganisasjon/næringsliv/bedrift	6.7%
Interesseorganisasjon miljø/friluftsliv	4.4%
Innbygger/privatperson	1.1%
Annet	1.7%
Antall responser	180

Andel svar fra myndigheter (statelige, statsforvalter, kommuner og fylkeskommuner) har økt fra 2016 til 2022. Andel svar fra bransje- og interesseorganisasjoner er halvert fra 2016 til 2022. Lokal medvirkning og referansegrupper regionalt og nasjonalt er derfor dårligere representert i svarene enn i 2016.

Hvilken vannregion hører du til?

Troms og Finnmark (og Norsk-finsk)	5.1%
Nordland og Jan Mayen (og Bottenviken)	7.3%
Trøndelag (og Bottenhavet)	13.0%
Møre og Romsdal	5.6%
Vestland	13.6%
Rogaland	9.0%
Agder	3.4%
Vestfold og Telemark	7.3%
Innlandet og Viken (og Västerhavet)	35.0%
Deltar på sentralt nivå/nasjonalt	11.9%
Annet	0%
Antall responser	177

Tallene fra 2016 og 2022 er ikke sammenliknbare fordi enkelte vannregioner ble endret i 2020. Den største vannregionen Innlandet og Viken står for om lag en tredel av svarene (og om lag 2,3 millioner av Norges 5,4 millioner innbyggere). Andelen svar fra de som deltar i prosessen fra sentralt nivå er lik som i 2016.

Rangering av responsene for 29 hovedtema

Spørsmålene er stilt med lukkede svaralternativer basert på hvor enig eller uenig respondenten er i at arbeidet er gjennomført i henhold til vannforskriften, nasjonale føringer, forbedringstiltak fra 2016, og nasjonal veiledning og maler. Totalt ble det spurt 127 spørsmål fordelt på 29 tema. Svar-alternativene var "helt enig", "delvis enig", "verken eller", "delvis uenig", "helt uenig" og "vet ikke/ikke relevant".

Det varierer i hvilke deler av arbeidet de ulike respondentene har deltatt, og derfor varierer andelen "vet ikke/ikke relevant" fra spørsmål til spørsmål. For å muliggjøre rangeringen og sammenlikningen med svarene fra 2016, er derfor "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og resterende responser er omregnet slik at de utgjør 100%. For å enkelt kunne rangere hvor "enige" respondentene er i utsagnene er det beregnet summen av enig og delvis enig, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra. Fordelingen på alle fem svaralternativer fremgår av diagrammene i det enkelte kapittel.

Nedenfor er rangeringen vist på overordnet tema-nivå (29 tema), basert på gjennomsnitt av responsene for hvert tema. Rangeringen gir resultater fra 24,4 % til 68,9 %, med gjennomsnitt 54,0 %. For å forenkle rangeringen er temaene rangert fra de som får høyest til lavest score, i fem like store grupper (en femdel i hver gruppe) fra de temaene som respondentene er mest enige med (blå bakgrunn), nest mest enige med (grønn bakgrunn), middels enige med (gul bakgrunn), nest minst enige med (oransje bakgrunn) til de som respondentene er minst enige med (rød bakgrunn). I hvert enkelt kapittel finnes tilsvarende rangering av enkeltspørsmål inne hvert tema. Samlet rangering av alle de 127 spørsmålene finner du bakerst i rapporten.

Tema nr	Hvor enige eller uenig er du i at:	Enig %
48	Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen?	68,9
21	statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften?	68,1
13	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?	68,0
7	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de relevante delmålene under FNs bærekraftsmål nr. 6?	67,4
51	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	67,4
24	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?	67,2
54	Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvern avdelinger - på en hensiktsmessig måte?	65,7
17	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?	65,6
1	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?	65,1

31	strategisk konsekvens-utredning av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag med en overordnet framstilling av hva planen vil bety for miljø og samfunn?	60,1
35	arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?	59,9
25	arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?	57,9
45	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?	57,0
51	Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?	56,7
4	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de nasjonale miljømålene for elver, innsjøer og kystvann?	56,2
60	Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?	56,0
10	det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?	55,1
54	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?	53,6
34	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?	49,2
57	nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?	49,2
18	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	47,7
28	bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12?	46,8
14	samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	43,6
10	kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?	42
60	Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene?	40,8
45	medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)?	39,6
63	vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?	36,7
41	kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)?	30,1
38	sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)?	24,4

Sammenlikning av resultater fra 2016 og 2022

For 14 av de 29 temaene var spørsmålene helt eller nesten like fra 2016 til 2022. For å kunne sammenlikne resultatene er "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og deretter er det beregnet summen av enig og delvis enig, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra (likt som i rangeringen i forrige delkapittel). Samme tilnærming er brukt for resultatene fra 2016 og 2022. Til sutt er resultatene fra 2016 trukket fra de nye resultatene fra 2022.

Resultatene er positive, med en gjennomsnittlig forbedring på 7,5 % fra 2016 til 2022, men spenner fra forverret score på -1,3 % til forbedret score på 35,8 prosent. Den gjennomsnittlige forbedringen på 7,5 % skyldes både at summen av enig og delvis enig har økt med 3,4 % i gjennomsnitt, og at summen av uenig og delvis uenig er redusert med 4,1 % i gjennomsnitt. For å forenkle rangeringen er det angitt de temaene med mest forbedring (blå bakgrunn), nest mest forbedring (grønn bakgrunn), middels forbedring (gul bakgrunn), nest minst forbedring (oransje bakgrunn) og minst forbedring (rød bakgrunn).

Denne tabellen fremstiller bare ending. Selv om forbedringen fra 2016 til 2022 er liten for et tema, kan samme tema ligge høyt på den relative rangeringen av enighet (delkapitlet foran).

Tema nr	Hvor enige eller uenig er du i at:	Endring 2016-2022 (%)
51	Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?	35,8
54	Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvaltnes miljøvernavdelinger - på en hensiktsmessig måte?	33,7
48	Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen?	25,0
63	vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?	20,3
24	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?	15,0
13	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?	10,8
10	det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?	8,6
17	arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?	7,1
34	vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?	2,7
45	arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?	1,0
1	arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?	0,6
60	Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?	-0,5
57	nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?	-1,3
54	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?	-7,0

Oversikt på overordnet tema-nivå

De 14 spørsmålene som kunne sammenliknes mellom 2016 og 2022 er her rangert etter grad av forbedring langs x-aksen (vannrett) og grad av enighet langs y-aksen (loddrett).

Enighet

Mest enige				24 Vannforvaltningsplaner (regionalt) 13 Helhetlig/samordnet	48 Nasjonal Referansegruppe
Nest mest enige		1 Måloppnåelse	17 Vannregioner og vannområder (generelt)		54 Miljødirektoratet som koordinerende
Middels enige	60 Vann-Nett (informasjon)	45 Medvirkning og informasjon	10 Kunnskapsgrunnlag (generelt)		51 Direktoratgruppen (generelt)
Nest minst enige	54 Vannportalen 57 Veiledning	34 Tiltaksprogram (regionalt)			
Minst enige				63 Samlet vurdering	
	Minst forbedring	Nest minst forbedring	Middels forbedring	Nest mest forbedring	Mest forbedring

Endring fra 2016 til 2022

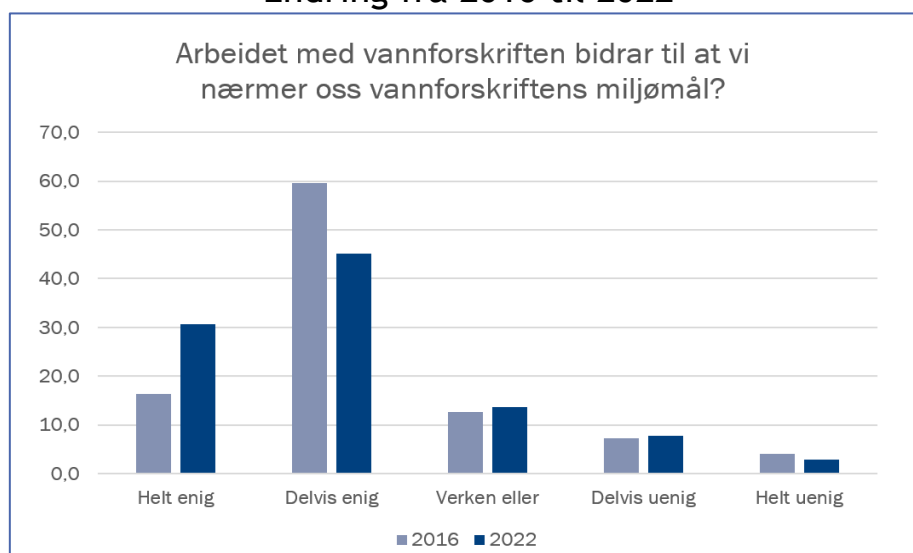
De 15 spørsmålene som var nye i 2022 var knyttet til endringer i vannforskrift, nye nasjonale føringer og presiseringer, nye maler og veiledninger, samt utvikling av Vann-Nett.

Mest enige	21 Statsforvalteren	7 FNs bærekraftsmål	51 Direktoratgruppen (tilrådning)
Nest mest enige	35 Tiltaksprogram (forbedringer)	31 Konsekvensutredning	25 Forvaltningsplan (forbedringer)
Middels enige	4 Nasjonale miljømål		
Nest minst enige	18 Vannregioner og vannområder (forbedringer)	28 Bruk av unntak	14 Samordning og helhet (forbedringer)
Minst enige	10 Kunnskapsgrunnlag (forbedring)	60 Vann-Nett (hente ut data)	45 Medvirkning/informasjon (forbedring)
		38 Sektormyndighetene (føringer)	41 Kommunene (føringer)

Del A - Måloppnåelse: Vannforskriftens miljømål

1. Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss vannforskriftens miljømål?

Endring fra 2016 til 2022

Merk: her er snittet på svarene fra spørsmål 1.1 - 1.6 sammenliknet med svarene fra 2016, da det kun var ett spørsmål: "Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss målene som er beskrevet over?" (her var de samme 6 målene referert til).

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,1 %).

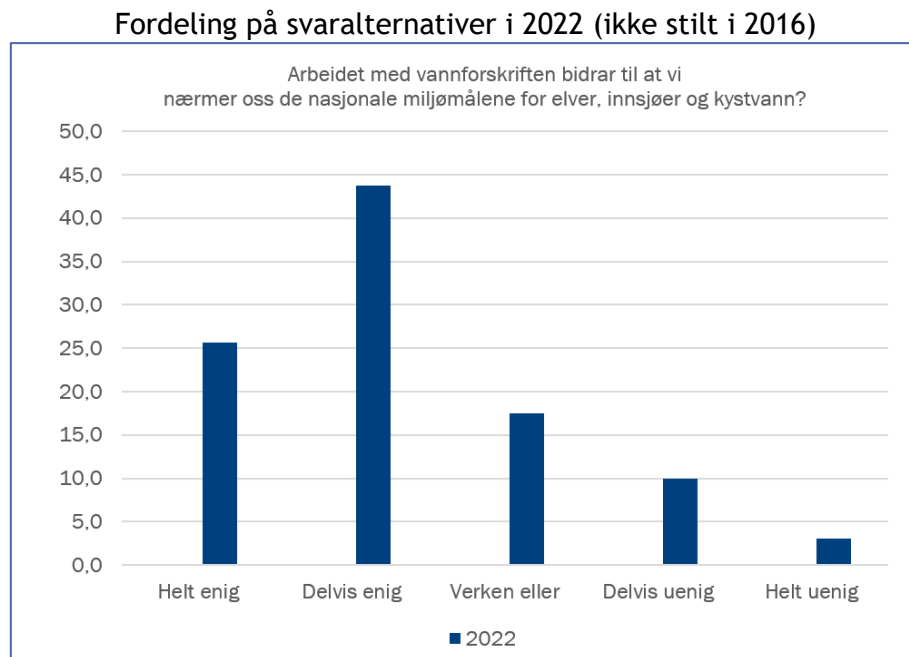
Endringen fra 2016 til 2022 er ubetydelig (+0,6 %).

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
1.2	Overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4)	77,5
1.1	Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1).	75,8
1.6	Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder skal oppfylle miljømålene og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk.	73,0
1.5	Beskyttede områder skal oppfylle miljømålene og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.	65,1
1.3	Tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 5).	51,6
1.4	Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand (§ 6).	47,9

Del A - Måloppnåelse: Nasjonale miljømål

4 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de nasjonale miljømålene for elver, innsjøer og kystvann?

Merk: Dette er snitt for spørsmålene 4.1 - 4.6

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,2 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

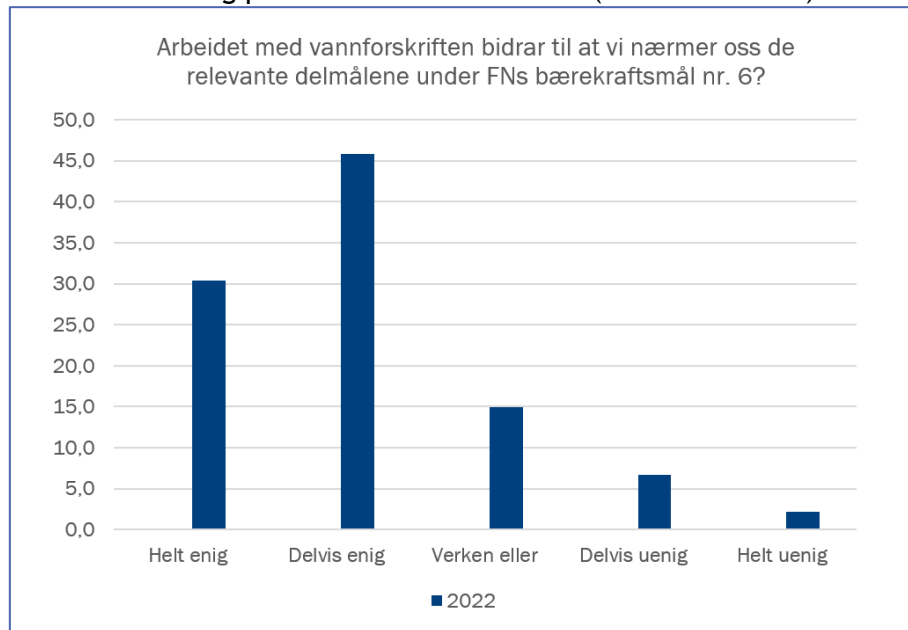
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
4.4	Forurensning skal ikke skade helse og miljø (Forurensning delmål 4.1).	70,9
4.5	Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses (Forurensning delmål 4.2).	70,4
4.1	Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.1).	65,6
4.6	Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene (Klima delmål 5.6).	48,8
4.3	Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner (Naturmangfold delmål 1.3).	44,7
4.2	Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.2).	37,3

Del A - Måloppnåelse: FNs bærekraftsmål

- 7 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med vannforskriften bidrar til at vi nærmer oss de relevante delmålene under FNs bærekraftsmål nr. 6?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Merk: Dette er snitt for spørsmålene 7.1 - 7.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
7.2	Sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, og halvere andelen ubehandlet avløpsvann (delmål 6.3).	72,3
7.1	Sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann (delmål 6.1).	68,2
7.5	Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann (delmål 6.b).	68,0
7.3	Gjennomføre en samordnet forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt (delmål 6.5).	67,5
7.4	Beskytte og restaurere vannrelaterte økosystemer, herunder våtmarker, elver, grunnvann og innsjøer (delmål 6.6).	61,0

A – Måloppnåelse: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Større oppmerksomhet om vannmiljø.
- Økt vilje til å hensynta vannmiljø politisk og i sektorer.
- Bedre samarbeid mellom kommunene i vannområdene.
- Vi nærmer oss miljømålene (men for sakte).

A – Måloppnåelse: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
23	A. Sektorregelverk og vannforskrift brukes ikke i sammenheng • For mye silotekning, målkonflikter, og vi får ikke hentet ut synergier. • Praktisk implementering av sektortiltak for lite gjennomarbeidet.
20	B. Ikke tilstrekkelig ressurser, kapasitet og linjeforankring i sektormyndigheter og kommuner
13	C. Kompleksitet vanskeliggjør forståelse av mål og tiltak.
7	D. Måloppnåelse går sakte, ny forringelse skjer, og avvik fra vannforskriften følges lite opp.

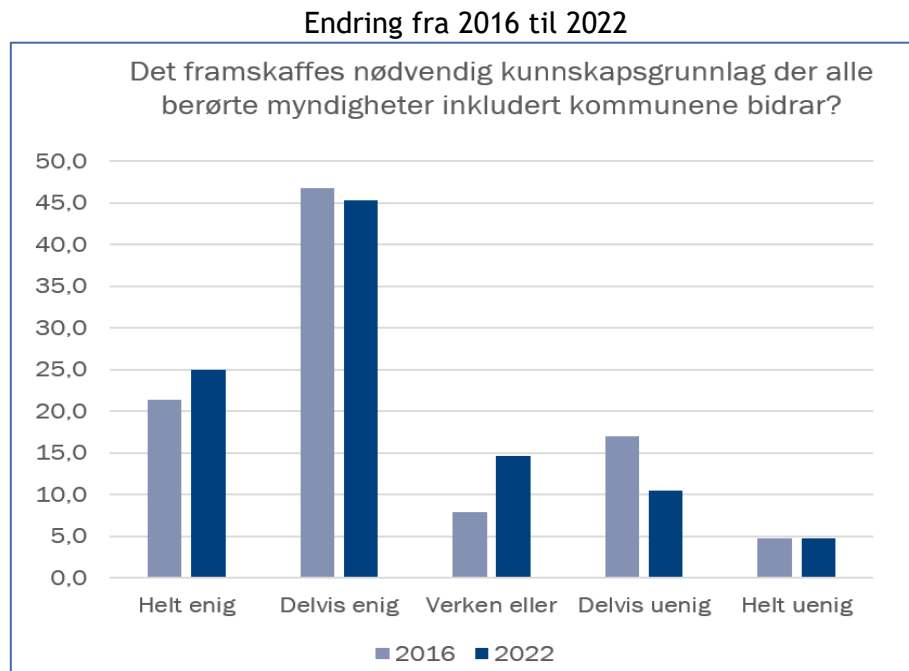
A – Måloppnåelse: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
18 12 6	<u>Utfordring A: Sektorregelverk og vannforskrift brukes ikke i sammenheng</u> • Innarbeide hensyn til vannmiljø bedre og tidlig i planer og prosjekter. • Tydeligere regelverk og nasjonale føringer som avklarer målkonflikter og etterleves. • Kommunikasjonsstrategi: - Kursing av saksbehandlere og politikere. - Enkel informasjon til folk flest.
14	<u>Utfordring B: Ikke tilstrekkelig ressurser, kapasitet og linjeforankring i sektormyndigheter og kommuner</u> • Mer ressurser og kapasitet: - Fast og forutsigbar finansiering av vannområde-koordinatorer. - Effektivisere, forenkle, prioritere og realistisk ressursbruk.
14 6	<u>Utfordring C: Kompleksitet vanskeliggjør forståelse av mål og tiltak.</u> • Mer ressurser og kapasitet: - Fast og forutsigbar finansiering av vannområde-koordinatorer. - Effektivisere, forenkle, prioritere og realistisk ressursbruk. • Kommunikasjonsstrategi: - Kursing av saksbehandlere og politikere. - Enkel informasjon til folk flest.
11 8	<u>Utfordring D: Måloppnåelse går sakte, ny forringelse skjer, og avvik fra vannforskriften følges lite opp.</u> • Ressurser, oppmerksomhet og kapasitet på gjennomføring av konkrete tiltak. • Bedre samordning av tiltak innenfor nedbørfelt/vannområder.

Del B – Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag

10 Hvor enig eller uenig er du i at det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag der alle berørte myndigheter inkludert kommunene bidrar?

Dette er snitt for spørsmålene 10.1 - 10.3

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (55,1 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er også middels (+8,6 %).

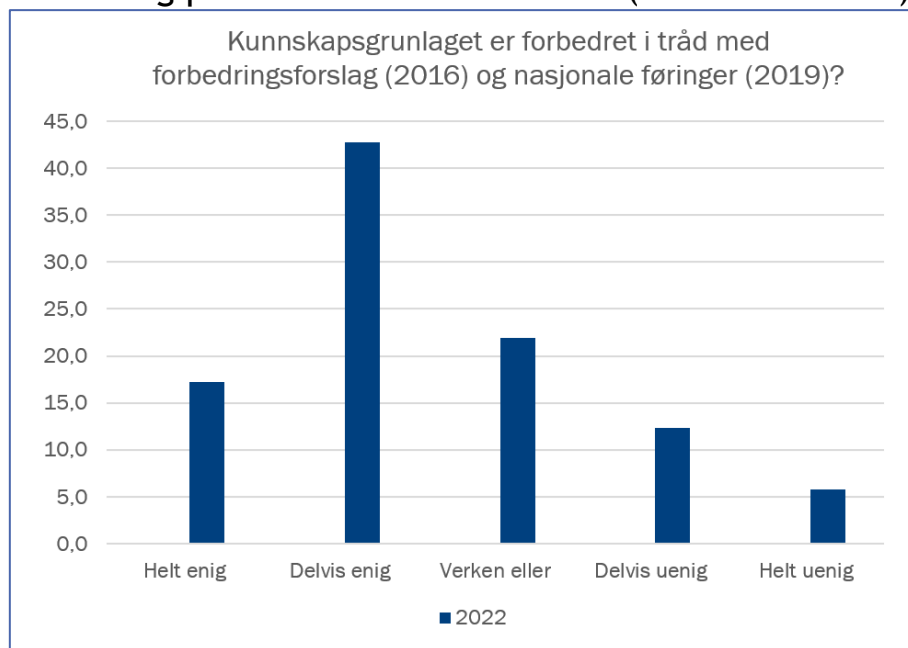
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
10.3	Regionale og statlige sektormyndigheter (inkludert fylkeskommunene) bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	70,3
10.2	Kommunene bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	56,8
10.1	Det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet (§ 1)	38,4

Del B – Kunnskapsgrunnlaget og sektorenes bidrag

10 Hvor enig eller uenig er du i at kunnskapsgrunnlaget er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette er snitt for spørsmålene 10.4 - 10.7

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (42,0 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
10.7	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har alle berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner bidratt slik at det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene er blitt så godt som mulig (nasjonale føringer 2019).	57,0
10.5	Inndelingen av vannforekomster er harmonisert nasjonalt (forbedringsforslag 5).	38,8
10.4	Gruppering av vannforekomster med samme vanntype og påvirkningsbilde har redusert detaljomfanget og dermed arbeidsbyrden, og muliggjort bruk av representativ overvåking som begrenser samlet overvåkingsbehov (forbedringsforslag 5).	37,2
10.6	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er alle relevante datasett fra sektorene hentet inn (forbedringsforslag nr. 12).	34,6

B – Kunnskapsgrunnlag: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Nivå og kvalitet på kunnskap har blitt bedre.
- Regionale overvåkingsprogrammer er blitt bedre.
- Statsforvalter arbeider godt med å legge inn overvåkingsdata og oppdatere vannforekomstene de har data til å oppdatere.
- Vannområde-koordinatorer bidrar til å få inn informasjon fra kommuner og andre sektorer.

B – Kunnskapsgrunnlaget: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene.
32	A. Vann-Nett • Dårlig brukervennlighet • Innsyn i undersøkelser: hvor? hva? • Mye kunnskap er ikke registrert (forskning, undervisning, kommunene)
16	B. Manglende kommunal involvering • Særlig lite politikerinvolvering • Lite bidrag til kunnskapsgrunnlaget fra kommunene
16	C. Hydromorfologi • For lite kunnskap om og fokus på hydromorfolog/fysiske forhold
10	D. Grunnvann • Lite omtalt i planene • Lite kunnskap om kvantitet og kvalitet • Hvor mye skal det bety?
10	E. Klimatilpasning/klimaendringer • Naturlige virkninger av økt flom/vannføring m.m. • Virkning av inngrep for å minimere skade

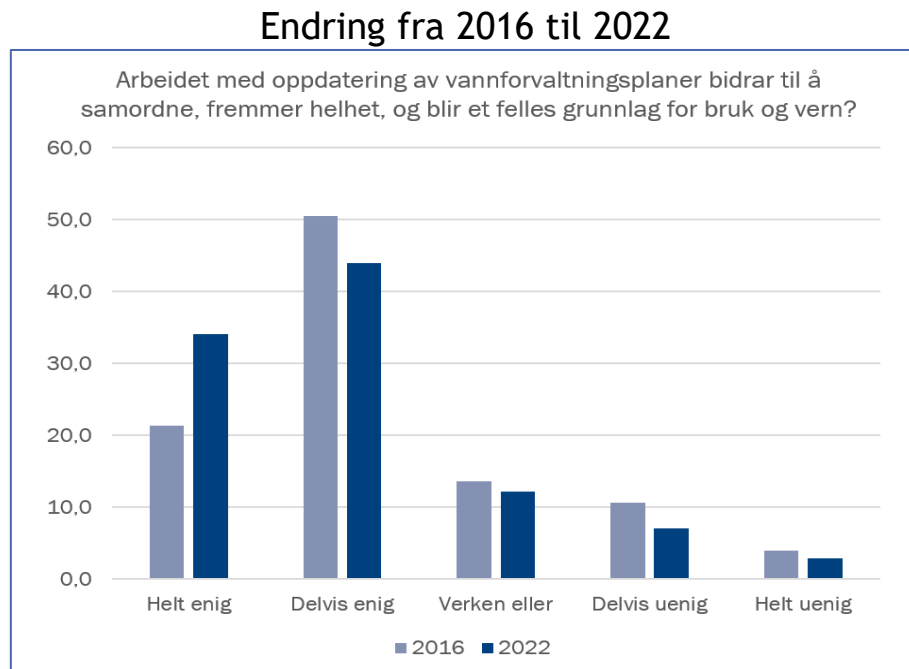
B – Kunnskapsgrunnlaget: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
16 2 6 0 3	<u>Utfordring A: Vann-Nett:</u> • Involvere vannområdene mer - Utvikle brukervennlighet - Informeres om endringer • Oppfordre all FoU-aktivitet til å registrere resultater • Innføre endringslogg • Sikre god dekning av parametere i overvåkingsprogrammer • Økte ressurser til datainnlegging og drift
12 0 5	<u>Utfordring B: manglende involvering av kommuner o.a.:</u> • Økt kunnskap om prosess hos politikere – sammenheng mellom ulike typer planer og prosesser • Bevissthet på kontinuitet og kunnskapsoverføring • Folkeforskning (citizen science) - muligheter for 'vanlige folk'
17 7	<u>Utfordring C: Hydromorfologi – fysiske forhold:</u> • Utvikle kompetanse om sammenhengen mellom fysiske inngrep og biologi • Ta i bruk klassifiseringssystemet for hydromorfologi

Del C – Helhetlig og samordnet vannforvaltning

13 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne, fremmer helhet, og blir et felles grunnlag for bruk og vern?

Dette er snitt for spørsmålene 13.1 - 13.3

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er i gruppen med nest mest forbedring (+10,8 %).

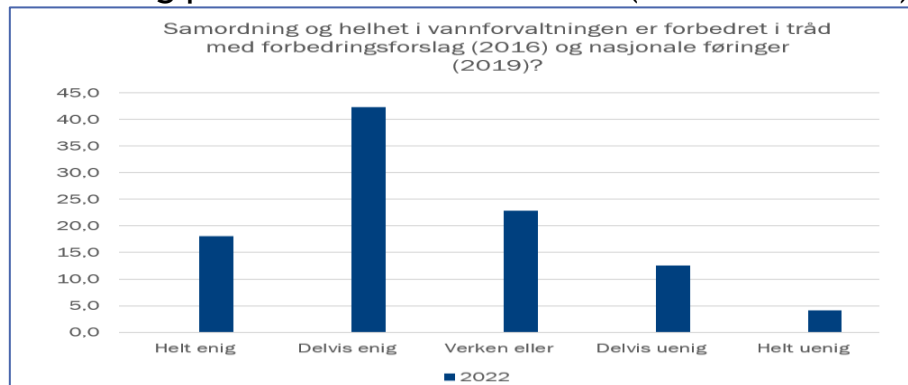
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
13.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gir grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser (i tråd med pbl § 1.1)	73,3
13.3	Vedtatte vannforvaltningsplaner blir et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet (i tråd med pbl § 3.1)	65,7
13.2	Planleggingen etter vannforskriften fremmer helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid mellom berørte aktører (i tråd med pbl § 3.1)	64,8

Del C – Helhetlig og samordnet vannforvaltning

14 Hvor enig eller uenig er du i at samordning og helhet i vannforvaltningen er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette er snitt for spørsmålene 14.1 - 14.6

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (43,6 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
14.2	I perioden 2016-2021 har departementene gitt nasjonale føringer innen ulike sektorer. Dette har tydeliggjort ambisjonsnivået i forkant av planarbeidet (forbedringsforslag nr. 2).	57,3
14.1	I perioden 2016-2021 har departementene bidratt til forventningsavklaring for hvordan sektorene skal delta på ulike ansvarsområder og ulike nivå i planleggingen (forbedringsforslag nr. 1).	55,4
14.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (ny § 22).	52,4
14.6	Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	50,8
14.3	I perioden 2016-2021 er roller og ansvar i vannområdene, vannregionene og nasjonalt tydeliggjort. Dette har sikret felles forståelse og økt eierskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid (forbedringsforslag nr. 10).	45,0
14.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan (basert felles, nasjonal rammeplan) som har sikret planlegging av egne aktiviteter og ressurser (nasjonale føringer 2019).	0,7

C – Helhetlig og samordnet: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Systemet begynner å virke: Prosessen og samarbeidet var mye bedre enn for forrige planperiode.
- Nasjonale føringer med forventningsavklaring var nyttig for arbeidet lokalt/regionalt.
- Sektormyndighetene deltok tydeligere med kunnskap og innspill til rett tid og på rett måte, og har fått større eierskap til planene ved å bidra mer.
- Bedre samarbeid på tvers av kommunene.
- Regionale vannforvaltningsplaner er nyttige overordnede dokumenter med prioriteringer.

C – Helhetlig og samordnet: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
20	A. Manglende kapasitet og kompetanse hos den enkelte myndighet
17	B. Manglende ansvar for måloppnåelse
16	C. Manglende samordning i nedbørfelt/vannområde
13	D. Sektorstyrt framfor samordnet
4	E. Manglende oppfølging av nasjonale føringer

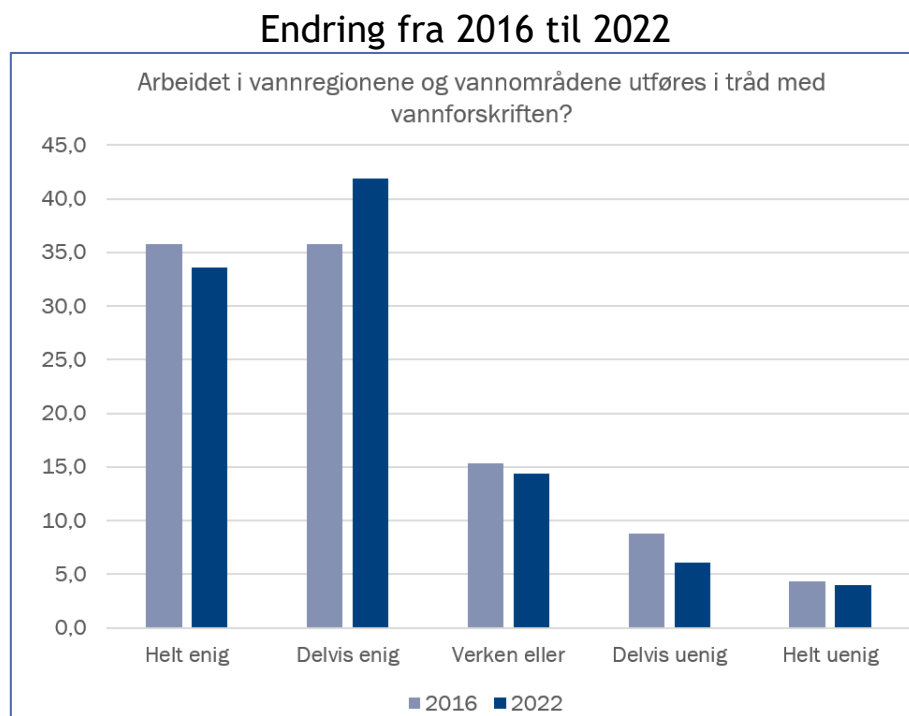
C – Helhetlig og samordnet: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedring
20 5	<u>Utfordring A: manglende kapasitet og kompetanse hos den enkelte myndighet:</u> • Økt kapasitet i form av flere stillinger og bedre prioritering. Kan økt gebyrfinansiering være en løsning? • Kompetanse – kurs og opplæring
16	<u>Utfordring B: Manglende ansvar for måloppnåelse:</u> • "Tilsyn" med tiltaksgjennomføring og måloppnåelse
18	<u>Utfordring C: Manglende samordning i nedbørfelt/vannområde:</u> • Delplaner/tiltaksprogram i nedbørfelt/vannområder med kyst
14	<u>Utfordring D: Sektorstyrt framfor samordning:</u> • Faggrupper på tvers i vannregionene
0	<u>Utfordring E: Manglende oppfølging av nasjonale føringer:</u> • Årlig rapportering av framdrift

Del D – Vannregioner og vannområder

17 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med vannforskriften?

Dette er snitt for spørsmålene 17.1 - 17.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,6 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er middels (+7,1 %).

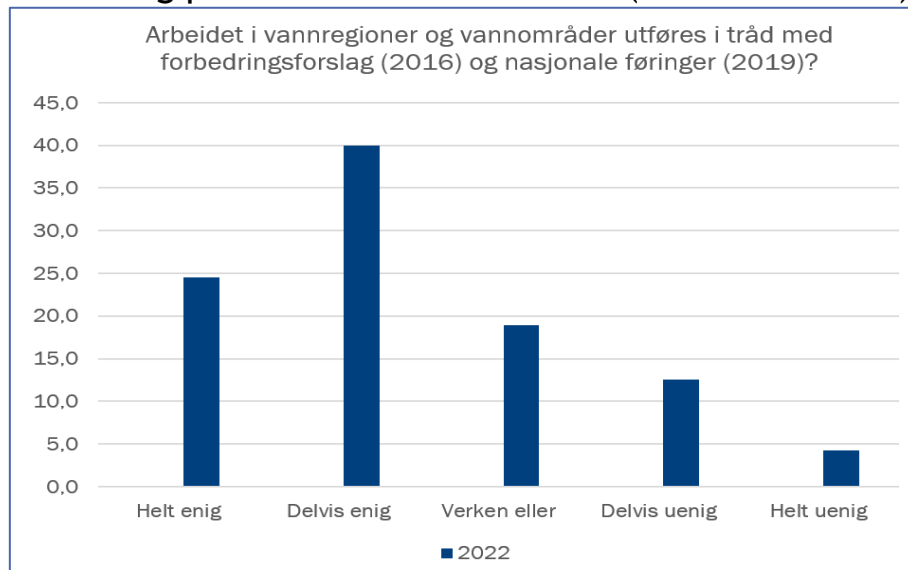
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
17.3	Vannregionmyndigheten arbeider for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan i vannregionutvalget (§ 26)	78,5
17.1	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i henhold til tidsfristene som er angitt (§ 21)	70,8
17.2	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i nært samarbeid med vannregionutvalget (§ 21)	69,7
17.4	Vannregionmyndigheten gir i nødvendig utstrekning rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i vannområdene (§ 23)	55,3
17.5	Vannregionmyndigheten legger til rette for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig forsvarlig måte og innen fastsatte frister (§ 23)	53,3

Del D – Vannregioner og vannområder

18 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet i vannregionene og vannområdene utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og nasjonale føringer (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette er snitt for spørsmålene 18.1 - 18.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (47,7 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

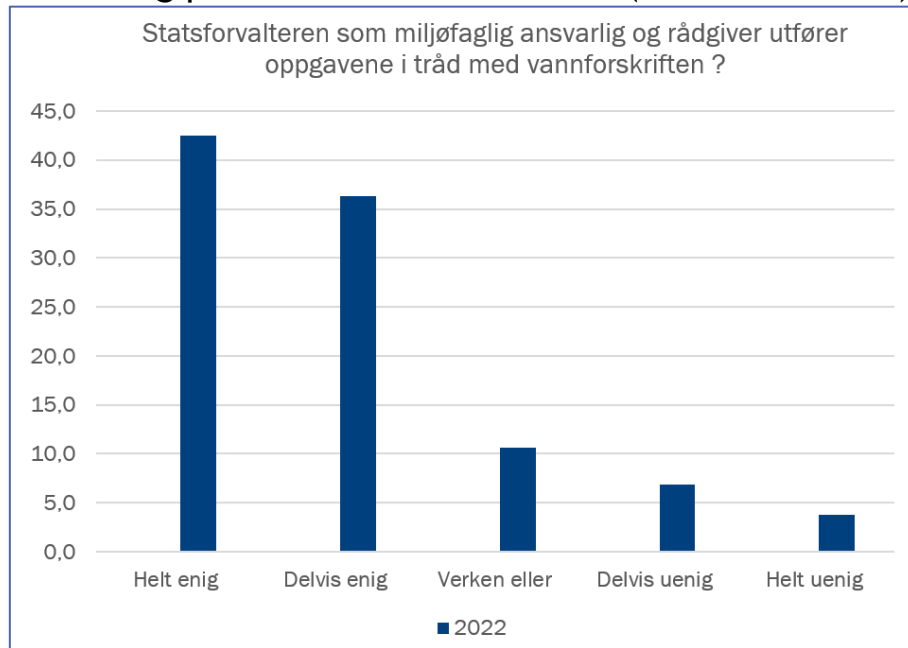
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
18.2	I perioden 2016-2021 er det etablert en stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorer mellom stat, fylkeskommune og kommunene (forbedringsforslag nr. 4).	55,2
18.3	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har vannregionmyndighetene tilrettelagt for en planprosess der miljømål og tiltak er vurdert og avveid i samarbeid mellom de ulike sektormyndighetene og forvaltningsnivåene, og med bred medvirkning fra alle berørte aktører i vannregionen (nasjonale føringer 2019).	50,5
18.1	I perioden 2016-2021 er det etablert en mer langsiktig og forutsigbar ressursituasjon som er tilpasset det nasjonale ambisjonsnivået (forbedringsforslag nr. 3).	43,4
18.5	Oppdatert vannforvaltningsplanen for 2022-2027 og tilhørende tiltaksprogram er alle sektormyndigheters og kommuners omforente dokumenter, med felles miljømål og forslag til tiltakstyper for å nå miljømålene (nasjonale føringer 2019).	41,8
18.4	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt en god forankring lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene, noe som vil sikre en effektiv og målrettet oppfølging av planen i arbeidet for å tette gapet mellom dagens tilstand og fastsatte miljømål (nasjonale føringer 2019).	35,7

Del D – Vannregioner og vannområder

21 Hvor enig eller uenig er du i at statsforvalterne (tidligere fylkesmannen) som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver utfører oppgavene i tråd med vannforskriften?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette er snitt for spørsmålene 21.1 - 21.2

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
21.1	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 15).	67,8
21.2	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å koordinere overvåkning og for registrering av overvåkingsdata i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 18).	68,4

D – Vannregioner og vannområder: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Vannregionmyndighetenes koordinering i vannregionene har fungert mye bedre enn i forrige planperiode.
- Der man har fått på plass samfinansiering av faste vannområdekoordinator-stillinger har det fungert veldig bra.
- Statsforvalteren gjør en utmerket jobb med å koordinere overvåking, oppdatere Vann-Nett og sikre at arbeidet er faglig forsvarlig.
- Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene har hatt mer forankring lokalt i kommunene og i flere av sektormyndighetene.
- Vann-nett har blitt bedre siden 2016, bl.a. har det blitt lettere å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.

D – Vannregioner og vannområder: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
27	<u>A. Manglende varig finansiering av vannområdekoordinatorer (VOK).</u> • Jobben som vannområdekoordinator er krevende og "ensom". • Usikre ansettelsesforhold medfører stor utskifting av VOK.
20	<u>B. Manglende forankring organisasjon både på kommunalt og regionalt nivå.</u> • Vannforvaltningen er "på siden av" linjeorganiseringen.
15	<u>C. Begrepsforvirring – roten til misforstått rolleforståelse.</u> • Vannregionmyndigheten - har i realiteten ingen myndighet. • Vannregionutvalg_- ikke politisk utvalg som fatter vedtak, men samarbeidsforum.
7	<u>D. Manglende ressurser hos vannregionmyndigheter og statsforvalter.</u> • For lite ressurser og kapasitet hos vannregionmyndigheter til å gi kommunene nødvendig hjelp og veiledning. • For lite kapasitet hos statsforvalter til faglig bistand og løpende oppdatering av Vann-nett.
7	<u>E. Mangel på god/grunnleggende opplæring på alle nivåer.</u> • Gjelder både sentralt, regionalt og lokalt, og henger sammen med ressursituasjonen. • Behov for med veiledning og føringer fra sentralt hold.

D – Vannregioner og vannområder: Forslag til forbedringer:

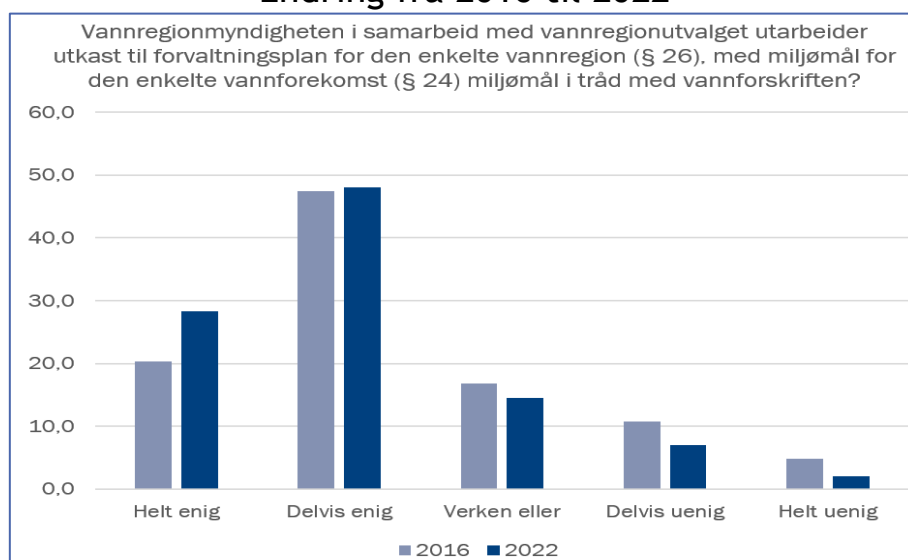
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
13 8	<u>Utfordring A. Manglende varig finansiering av vannområdekoordinatorer (VOK).</u> • Formalisering av interkommunalt samarbeid etter kommuneloven. • Avtalefeste spleiselag mellom stat, fylke og kommuner om ansettelse av VOK i fastestillinger
22 13 12	<u>Utfordring B. Manglende forankring organisasjon på kommunalt og regionalt nivå.</u> • Sikre at vannforvaltningsplanene blir forståelige/ relevante for kommunene. • Formalisering av interkommunalt samarbeid etter kommuneloven. • Sikre at alle kommunene er representert i VRU via kommunedirektør.
9	<u>Utfordring C. Begrepsforvirring – roten til misforstått rolleforståelse.</u> • Rydde i begrepsbruken for å unngå misforståelser (Vannregionmyndighet, Vannregionutvalg etc).

Del E – Vannforvaltningsplan med miljømål

24 Hvor enig eller uenig er du i at vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider utkast til forvaltningsplan for den enkelte vannregion (§ 26), med miljømål for den enkelte vannforekomst (§ 24) i tråd med vannforskriften?

Endring fra 2016 til 2022

Grunnet endringer i vannforskriftens § 22 i 2019 er ett spørsmål fra erstattet av to spørsmål i 2022, men disse er innholdsmessig like nok til å sammenliknes. Spørsmål 24.3 er eksakt likt som i 2016.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,2 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (15,0 %).

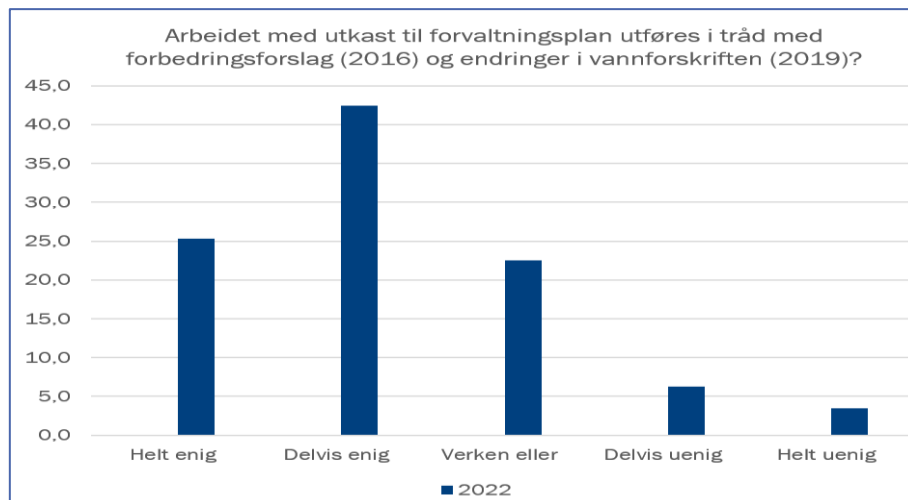
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
24.2	Statlige myndigheter påser at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (§ 22).	69,5
24.3	Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen (i tråd med § 29 og pbl § 8.2)	66,4
24.1	Statlige organer og kommuner deltar i planleggingen når den berører deres ansvarsområde (§ 22 og pbl § 8.2).	65,7

Del E – Vannforvaltningsplan med miljømål

25 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med utkast til forvaltningsplan utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette oppsummerer 25.1, 25.2, 25.4 og 25.6.

Omvendte kontrollspørsmål (25.3 og 25.5) er ikke tatt med.

Spørsmål 25.7 om mal er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,9 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

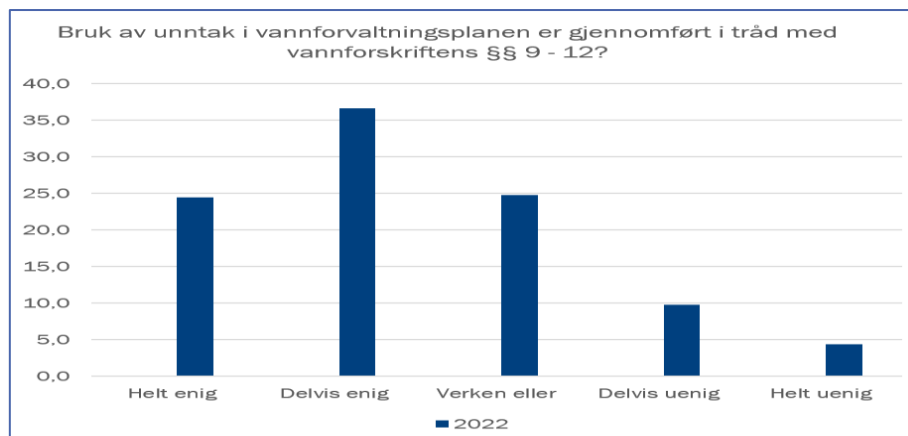
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
25.4	Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har effektivisert planprosessene, og gjort dem mer hensiktsmessige (ny § 28).	71,2
25.1	De oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er utarbeidet på mer håndterbart og overordnet nivå, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	63,1
25.2	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forenklet og effektivisert gjennom at høring av planprogram og vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble slått sammen (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).	60,5
25.7	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
25.6	I de oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er koblingen mellom vannforvaltningsplanene og kommunale areal- og samfunnsplaner, og mellom vannforvaltningsplanene og regionale planer må styrket. Veiledning til kommunene fra fylkeskommunene og fylkesmennene er blitt bedre og tydeligere. (forbedringsforslag nr. 9).	36,7

Del E – Vannforvaltningsplan: bruk av unntak

28 Hvor enig eller uenig er du i at bruk av unntak i vannforvaltningsplanen er gjennomført i tråd med vannforskriftens §§ 9 - 12?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette oppsummerer 28.1 - 28.5.

Spørsmål 28.6 og 28.7 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (46,8 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

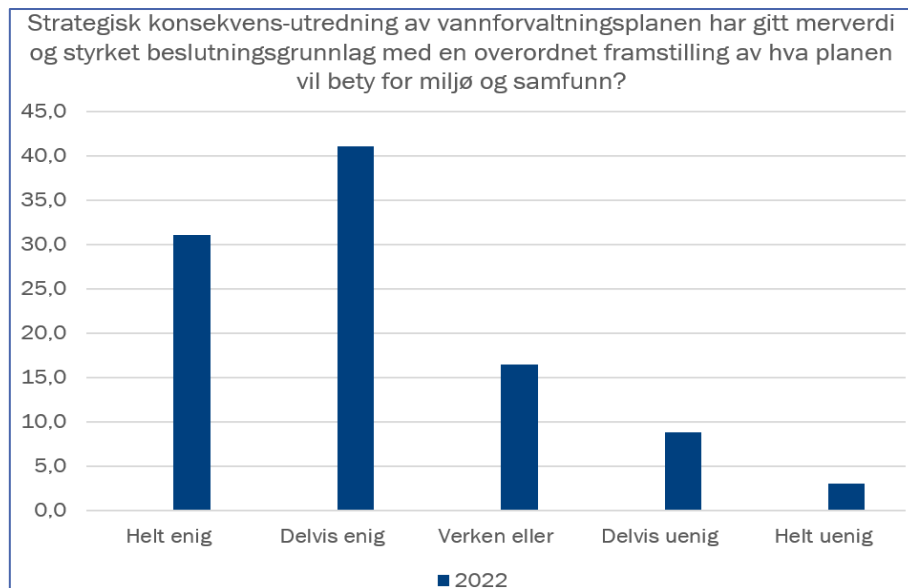
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
28.3	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, skal det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i vannforekomsten (§§ 9 og 10).	68,2
28.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
28.2	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen en begrunnelse for dette (§§ 9 og 10).	61,4
28.1	Alle tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet er revurdert i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene (§§ 9 og 10).	54,8
28.7	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
28.4	For tilfeller der utsatt frist for å nå miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen et sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak (§ 9).	26,5
28.5	For tilfeller der det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, er dette begrunnet i oppdatert vannforvaltningsplan i tråd med vilkårene i § 12 annet ledd (§ 12, veiledning 2021).	23,3

Del E – Vannforvaltningsplan: KU av plan

31 Hvor enig eller uenig er du i at strategisk konsekvens-utredning av vannforvaltningsplanen har gitt merverdi og styrket beslutningsgrunnlag med en overordnet framstilling av hva planen vil bety for miljø og samfunn?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette oppsummerer 31.1 og 31.2.

Spørsmål 31.1 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (60,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
31.2	Konsekvensutredningen gir en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet, og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann.	63,7
31.1	Konsekvensutredningen er et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig.	56,6
31.3	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0

E – Vannforvaltningsplan med miljømål, unntak og KU:

Hva har fungert:

- Vannforvaltningsplaner for den nye perioden 2022-27 er forbedret sammenlignet med forrige planperiode.
- Prosessen no har vore god, og forvaltningsplanen inneheld gode, konkrete og målbare tiltak.
- Vedlegget med vannforekomster med vedtatt rettslig bindende økologisk og kjemisk miljømål, med frist for oppnåelse: det er dette en saksbehandler ser etter når man saksbehandler.
- Planretningslinjene for arealplanlegging som følger ny plan er veldig gode.
- Veileder om unntak er grei å finne fram i, og veileder til §12 er nyttig.
- Regionale vannforvaltningsplaner er nyttige overordnede dokumenter med prioriteringer.

E – Vannforvaltningsplan med miljømål, unntak og KU:

De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
27	A: Malen og vannforvaltningsplanene er for overordnede og lite konkrete • Mangeord, lite handling • Vanskelig å bruke som verktøy • Tiltak/handling for å nå miljømålene drukner i fagtermer • Dårlig forankret i regelverk
21	B: Involvering av kommunene, og kommunenes deltagelse er for dårlig • Manglende kobling til arealplan (vannmiljø tas lite hensyn til i arealplansaker) • Ikke god nok veiledning av kommunene fra regionalt nivå (FK/SF) • Generelt lite kunnskap om vannforvaltningsplanene hos de som jobber med arealplan
10	C: Store regionale forskjeller, både i gjennomføring og i kvalitet • Varierende involvering • Forskjeller i presisjon på kunnskapsgrunnlaget • Forskjellig utforming av plan
5	D: Beskytta områder og brukerinteresser er ikke koblet til miljømål og tiltak
5	E: Planene med tiltaksprogram er ikke tilstrekkelig til å nå miljømålene • Ikke ambisiøse nok • For lite fokus på miljømålene §§ 4-7 • For få tiltak/innsats utover det myndighetene allerede gjør

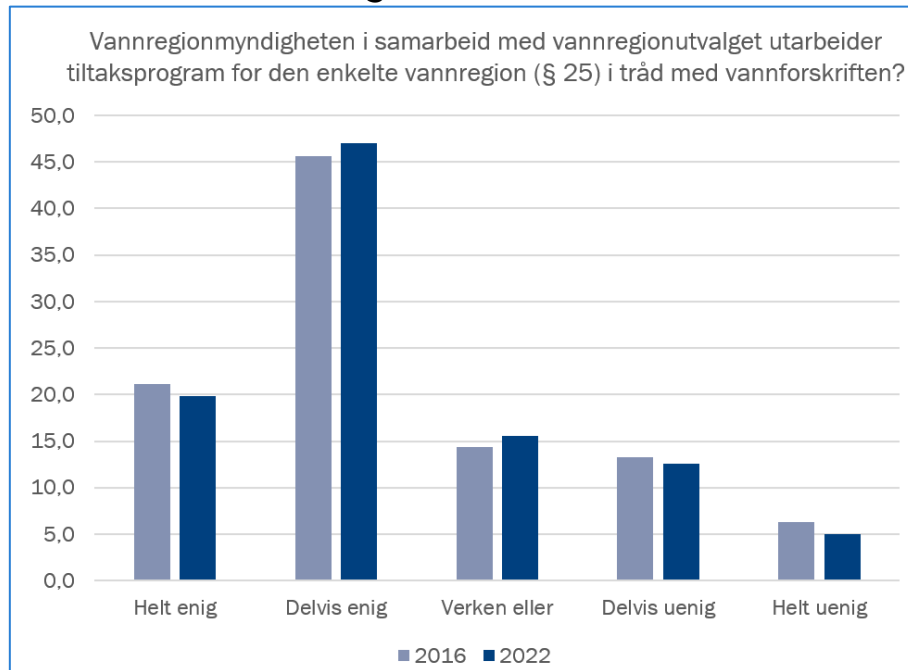
E – Vannforvaltningsplan med miljømål, unntak og KU: Forslag til forbedringer:

Score	Forslag til forbedringer
15	<u>Utfordring A: Malen og vannforvaltningsplanene er for overordnede og lite konkrete</u> • Digitalisering av planene - Gjøre planen mer interaktiv - Knytte den til en nettside som er lett å manøvrere i - Muligheter for å ta ut både regionale og lokale versjoner av planen - Muligheter for å hente ut "kortversjon" til for eksempel politikere eller andre interessenter
8	<u>Utfordring A: Malen og vannforvaltningsplanene er for overordnede og lite konkrete</u> • Malen må oppdateres - Mer i tråd med kravene i vannforskriften - Forenklet og mer presis - Den må legges til rette for å synliggjøre tydelige prioriteringer - Miljømål og unntak må komme tydeligere fram
7	<u>Utfordring A: Malen og vannforvaltningsplanene er for overordnede og lite konkrete</u> • Tilrettelegge for en egen kortversjon til politikere og andre interessenter (henger sammen med forslag om å digitalisere)
10	<u>Utfordring B: Involvering av kommunene, og kommunenes deltagelse er for dårlig</u> • FK/SF og vannområdekoordinatorene må ha enda tettere kontakt med og opplæring av kommunene • Bedre veiledning
17	<u>Utfordring C: Store regionale forskjeller, både i gjennomføring og i kvalitet</u> • Mer systematisk koordinering i planprosessen - FK må være mer tydelig i sin bestilling til deltagende myndigheter - Få på plass instrument for å følge opp hvordan planen og tiltaksprogram blir gjennomført - Bedre rolleforståelse mer tanke på sin rolle i de ulike delene i planprosessen: <pre> graph LR A["Statsforvalteren Hvor langt unna er vi fra å nå miljømålene: • Miljøtilstand • påvirkninger"] --> B["Vannregionmyndigheten Følge opp tiltaksgjennomføringen Sikre statusoppdateringer"] B --> C["Vannregionmyndigheten Bestille tiltaksvurderinger fra sektormyndighetene Tematiske regionale"] </pre>
5	<u>Utfordring D: Beskytta områder og brukerinteresser er ikke koblet til miljømål og tiltak</u> • Kriterier for tilstand på badevann og drikkevann må tas inn i klassifiseringssystemet

Del F1 – Tiltaksprogram med forslag til tiltak

34 Hvor enig eller uenig er du i at vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget utarbeider tiltaksprogram for den enkelte vannregion (§ 25) i tråd med vannforskriften?

Endring fra 2016 til 2022

Merk: dette oppsummerer spørsmål 34.1 og 34.2 som var like i 2016 og 2022.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %).

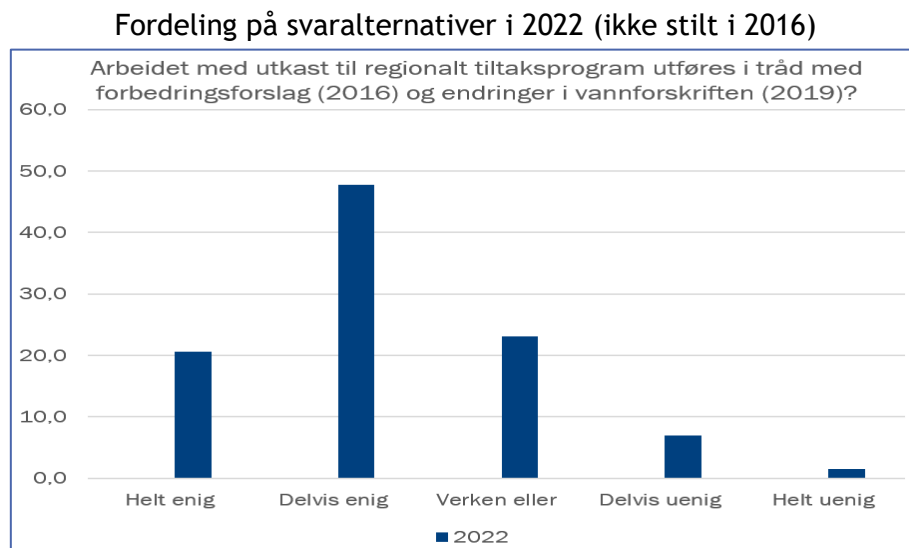
Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+2,7 %).

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
34.1	Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25)	62,6
34.2	Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har bidratt til overslag over kostnadene ved tiltak og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre tiltakene (§ 25)	35,7

Del F1 – Tiltaksprogram med forslag til tiltak

35 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med utkast til regionalt tiltaksprogram utføres i tråd med forbedringsforslag (2016) og endringer i vannforskriften (2019)?

Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 35.1- 15.5.

Spørsmål 35.6, 35.7 og 35.8 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
35.7	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
35.2	Sektorenes (og tiltakshavers) virkemidler, tiltak og ansvar er tydeliggjort i et felles dokument; "Virkemidler og tiltak i vannforvaltningen". Dette har bidratt til bedre forståelse og ansvarliggjøring i tiltaksprogrammene for 2022-2027 sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	68,3
35.6	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
35.5	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, som nå er delt inn etter sektorer og omtaler tilstand og påvirkning, tiltak, måloppnåelse og nytte, er mer oversiktlige og det er lettere å se sammenhenger.	63,9

35.4	Sektorene har bidratt med forslag til tiltak i de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, og samtidig gjort sine prioriteringer og tatt stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse (forbedringsforslag nr. 6).	60,7
35.3	I de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 er tiltakene fordelt geografisk og over tid (planperiodene) og miljømåloppnåelse er vurdert (forbedringsforslag nr. 6).	56,5
35.8	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
35.1	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 skiller mellom grunnleggende og supplerende tiltak og at antall tiltakstyper er redusert. Dette har bidratt til klargjøring og forenkling sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	49,8

F1 – Tiltaksprogram med forslag til tiltak: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger.
- Mye godt arbeid fra offentlige myndigheters side. Flere sektorer har bidratt med forslag til tiltak og vurdering av måloppnåelse.
- Kommunane har bidratt med forslag til tiltak, på grunn av koordinering fra VOK.

F1 – Tiltaksprogram med forslag til tiltak: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
20	A: Kostnadsanslag er vanskelig/har store hull
15	B: Sammenhengen mellom tiltak og miljømål er uklar
14	C: Enkelte sektorer foreslår ikke tiltak eller ikke nok tiltak
7	D: Tiltaksprogram er ikke tilpasset nedbørfelt/lokalt nivå
7	E: Tiltaksprogram for langt/tungt og ikke brukervennlig

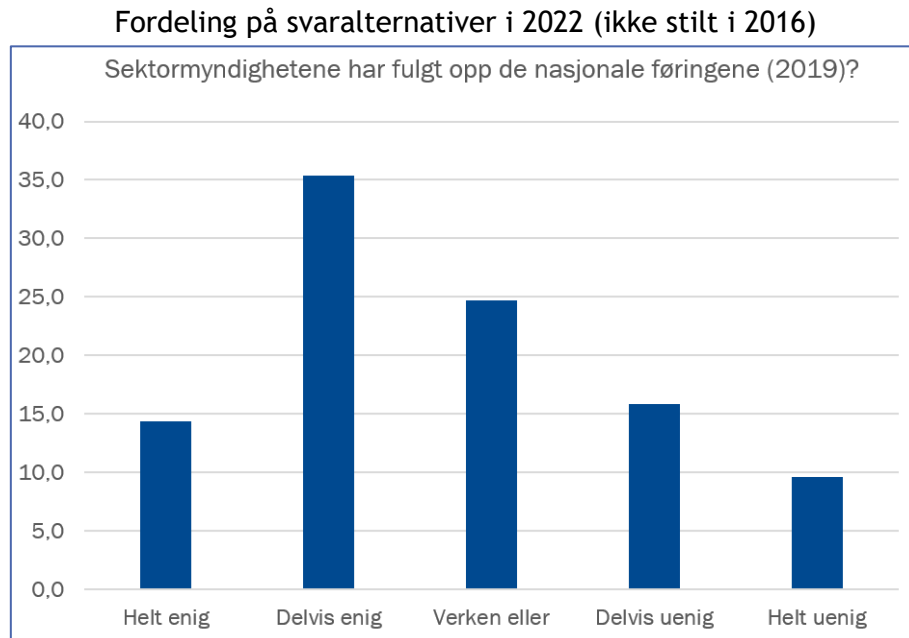
F1 – Tiltaksprogram med forslag til tiltak: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
10	<u>Utfordring A: Kostnadsanslag er vanskelig/har store hull</u> • Oppdater eksempelsamling (prisjustere, flere eksempler, og flere sektorer) • Kurs og opplæring
9	<u>Utfordring B: Sammenhengen mellom tiltak og miljømål er uklar</u> • Få fram den blå tråden. Sammenhengen mellom påvirkning- tilstand- gap (avstand fra miljømål) - tiltak
14	<u>Utfordring C: Enkelte sektorer foreslår ikke tiltak eller ikke nok tiltak</u> • Tydelig oppfølging av nasjonale føringer fra departementene
15	<u>Utfordring D: Tiltaksprogram er ikke tilpasset nedbørfelt/lokalt nivå</u> • Nedbørfeltvise tiltaksprogram (forklaring på at disse i liten grad ble laget var at det ikke var krav)
12	<u>Utfordring E: Tiltaksprogram for langt/tungt og ikke brukervennlig</u> • Digitalisering av tiltaksprogrammet. • Vann-nett.

Del F2 – Nasjonale føringer og prioriteringer

38 Hvor enig eller uenig er du i at sektormyndighetene har fulgt opp de nasjonale føringene (2019)?

Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 38.1- 38.4.

Dette temaet er det som respondentene er minst enige i (24,4 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
38.3	Fremmede arter: Anbefalingene i den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter, samt gjeldende handlingsplaner, er lagt til grunn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene (nasjonale føringer 2019).	50,8
38.2	Landbruk: Innsatsen mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster er forsterket. Statsforvalteren og kommunene bruker sine hjemler til å stille mer forpliktende miljøkrav i særlig utsatte områder der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanddirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats, for at miljømålene etter vannforskriften skal nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	40,1
38.1	Akvakultur: Tiltak for vill fisk som er påvirket av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, bygger på ny kunnskap som er kommet etter av vannforvaltningsplanene 2016-2021 var utarbeidet (nasjonale føringer 2019).	16,2
38.4	Transport: Transportetatene og underliggende virksomheter gjennomfører miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å nå vannforskriftens miljømål innen fristene (nasjonale føringer 2019).	-9,6

F2 – Nasjonale føringer - sektorene: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Godt lokalt samarbeid i vannområdet.
- Det gjøres en god jobb hos mange saksbehandlere som jobber med tillatelser for å regulere forurensende utslipp.
- Kommunene bruker sine hjemler noe mer enn tidligere innenfor landbruk. Kommunene prøver så godt de kan å ta hensyn til vannforekomster og kantsoner.
- Veldig fornøyd med NVE sitt arbeid, de forholder seg til hva som er vedtatt i regionale vannforvaltningsplaner i regulerte vassdrag.
- Fremmede arter er i fokus i vannforvaltningen.

F2 – Nasjonale føringer - sektorene: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
29	A: Akvakultur • Tiltakene er ikke tilstrekkelige med tanke på hvor alvorlig det står til med laks og sjøørret – jfr. kunnskapsgrunnlaget
13	B: Samferdsel • Vannforvaltningstiltak i sektoren er ikke godt nok forankret. (Økt bevissthet om ansvar, men ressurs- og tidsbrist). • Uklar ansvarsfordeling innen, og behov for økt involvering av jernbanesektoren.
11	C: Landbruk • For få virkemidler innen landbrukssektoren mht vannmiljø. • Behov for forbedring av regelverk og tiltaksforvaltning (eks. gjødselvereforskrift, forurensingsloven, skogbruk)
9	D: Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) – fysiske inngrep i elv • Tidlig og tydelig omprioritering av vassdrag til nytt 'Vedlegg 2' fra vannregionene. • Vandringshindre, flom- og erosjonssikringstiltak for lite prioritert – behov for økt kompetanse om utførelsen av tiltak

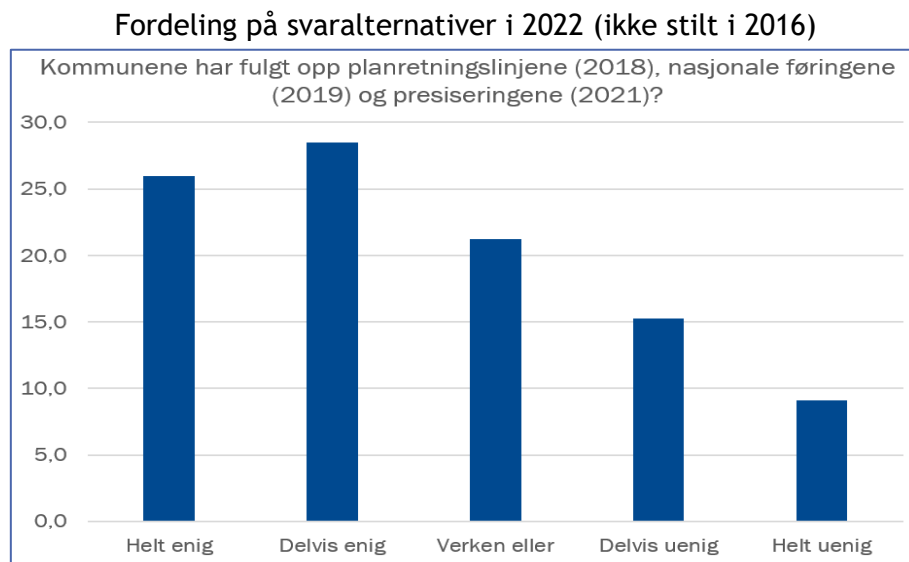
F2 – Nasjonale føringer - sektorene: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
18	<u>Utfordring A: Akvakultur</u> • Fortgang i utredningsarbeidet om praktisering og videreutvikling av trafikklyssystemet
10 6	<u>Utfordring B: Samferdsel</u> • Tidlig innarbeiding av miljøhensyn i samferdselsprosjekter • Styrke krav, rutiner og regelverk knytta til oppfølging av ytre miljø i samferdselsplaner og vegforvaltning
12 5	<u>Utfordring C: Landbruk</u> • Få på plass nødvendige juridiske virkemidler (gjødselvereforskrift, praktisering av forurensningsloven) • Økonomiske virkemidler til tiltak (bekkeåpning, kantsone)
5 3 0	<u>Utfordring D: Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) – fysiske inngrep i elv</u> • Temamøter om vannkraft viktig – bør effektiviseres på vassdrags/saksnivå • Innføring av standard miljøvilkår i alle utbygginger • Økt fokus på kompetanse om miljøforbedringer av flom- og sikringstiltak

Del F3 – Nasjonale føringer og prioriteringer

41 Hvor enig eller uenig er du i at kommunene har fulgt opp planretningslinjene (2018), nasjonale føringene (2019) og presiseringene (2021)?

*Dette er gjennomsnittet av spørsmålene 41.1- 41.10.
Spørsmål 41.11 er oppsummert i kapittel K om veiledning og verktøy.*

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (30,1 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
41.6	Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	69,6
41.11	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2
41.7	Alle overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann for flere enn 50 fastboende, har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser (nasjonale føringer 2019).	60,0
41.3	Kommunene har tatt imot tilbudet om samfinansiering av koordinatorene i vannområdene, og slik fått tilgang til en felles ressurs og kompetanse som både bistår kommunene og bidrar til bred deltakelse og informasjon (presisering 2021).	53,2
41.5	Kommunene kartlegger og følger opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, gir pålegg om eller setter i verk tiltak slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	30,2
41.9	Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom tiltak og god arealforvaltning. Kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og kommunene vurderer arealbruken i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	27,4
41.4	Kommunene jobber systematisk med miljøtiltak knyttet til utslipp fra avløp og avrenning fra jordbruk, og å trygge vannmiljøet gjennom arealplanleggingen (presisering 2021).	25,5
41.8	Kommunene setter restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Disse virkemidlene er tatt aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann (nasjonale føringer 2019).	22,0
41.10	Kommunens planer tar hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) vurderes. Dersom andre løsninger velges, begrunnes det hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort (SPR klima- og klimatilpasning).	20,2
41.2	Kommunene har vært sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene (nasjonale føringer 2019).	14,2
41.1	Berørte kommuner har satt av nødvendige ressurser for å delta i planarbeidet (nasjonale føringer 2019).	-21,3

F3 – nasjonale føringer og prioriteringer - kommunene:

Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Noen kommuner har ambisjoner og jobber bra med vannforvaltning, har vassdrag i fokus, arbeider systematisk med spredt avløp, sikrer drikkevannskilder etc.
- Arbeidet med vannforskriften bidrar til at kommunen følger opp sitt sektoransvar og ansvar som planmyndighet.
- Jæren vannområde og Frivillig tiltak i landbruket løfter mengde og kvalitet på arbeid som blir gjort med å bidra med ressurser.

F3 – nasjonale føringer og prioriteringer - kommunene:

De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
17	A: Kommunene føler ikke eierskap til vannforvaltningsarbeidet/ vannforvaltningsplanene
14	B: Ikke alle vannområdene har koordinator • Mangler bindeledd mellom vannregionmyndighet og kommune • Mangler noen som følger opp vannforvaltningen.
13	C: Hensynet til vann taper mot andre interesser • Konflikt mellom arbeidsplasser og miljø • Politikere ønsker ikke å pålegge innbyggerne gebyr for oppgradering av VA
8	D: Sektormyndighetene følger ikke opp • Kommunene opplever ikke at føringene er viktige
7	E: Kommunene mangler ressurser • Har ikke tid og penger til å følge opp

F3 – nasjonale føringer og prioriteringer - kommunene:

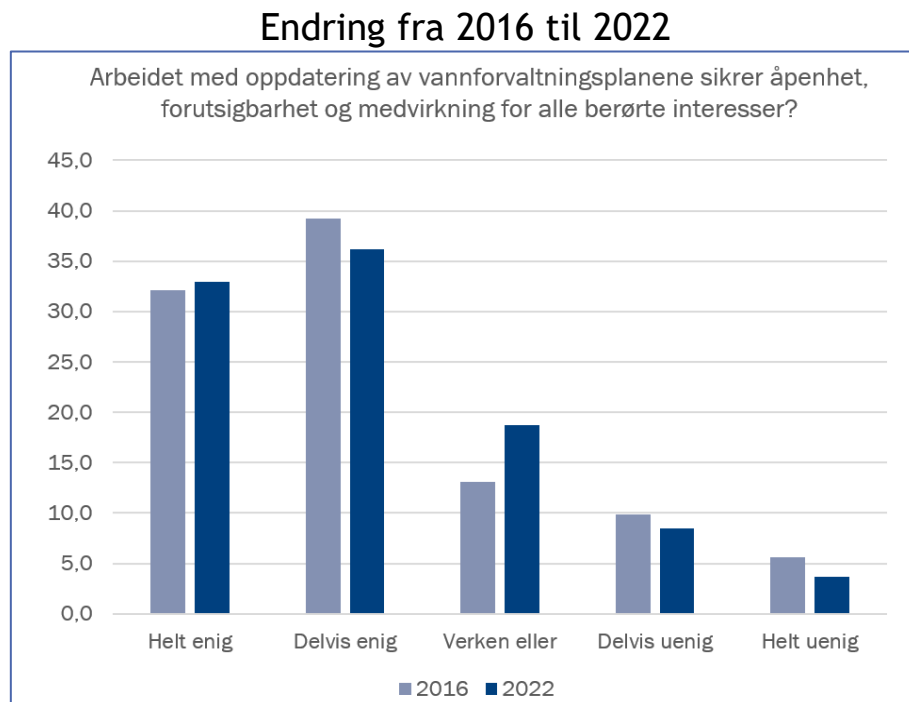
Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
21 7 4	<u>Utfordring A: Kommunene føler ikke eierskap til vannforvaltningsarbeidet/vannforvaltningsplanene</u> • Klarere forventninger til kommunene (forventningsbrev) • Forkorte og forenkle vannforvaltningsplan, lage lokale tiltaksprogram • Vannområdekoordinator må ha mer/ nærmere kontakt i med alle sine kommuner (ikke bare vertskommune)
11	<u>Utfordring B: Ikke alle vannområdene har koordinator</u> • Avtalefeste spleiselag mellom stat, fylke og kommune for faste stillinger.
5 7	<u>Utfordring C: Hensynet til vann taper mot andre interesser</u> • Vannmiljø må inkluderes i den faste politiker-opplæringen. • Vannmiljø må forankres i plan/arealplan (f.eks. dialog mellom vannområdekoordinator og kommunenes arealplanleggere).

Del G – Medvirkning og informasjon

45 Hvor enig eller uenig er du i at arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser?

Dette oppsummerer 45.1 - 45.3.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (57,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en liten forbedring (+1,0 %).

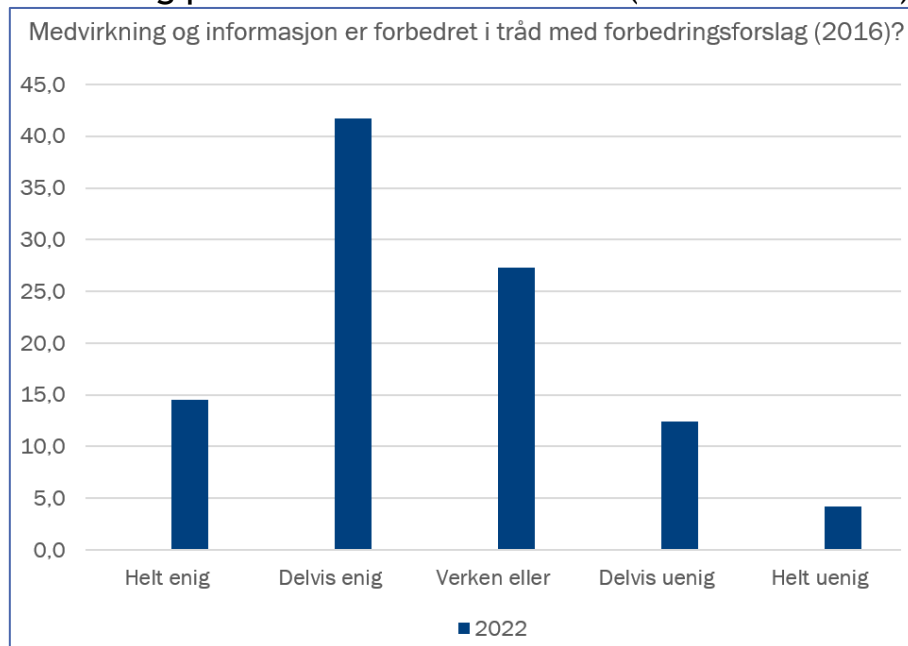
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
45.3	På forespørsel gis det tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger som er brukt ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner, i samsvar med miljøinformasjonsloven (§ 27)	66,1
45.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser (i tråd med pbl § 1.1)	53,2
45.2	Vannregionmyndigheten legger i samarbeid med vannregionutvalget til rette for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt (§ 27)	51,6

Del G – Medvirkning og informasjon

45. Hvor enig eller uenig er du i at medvirkning og informasjon er forbedret i tråd med forbedringsforslag (2016)?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette oppsummerer 45.4 og 45.5

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (39,6 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
45.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har gode erfaringer blitt fremhevet og synliggjort, herunder ved bruk av eksempelassdrag (forbedringsforslag nr. 7).	57,7
45.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har arbeidet blitt framsnakket, og budskapet spisset med klart språk tilpasset folk flest (forbedringsforslag nr. 7).	21,5

G – Medvirkning og informasjon: Hva har fungert:

Mottatte utsagn om hva som har fungert bra (sammenstilt):

- Mye er blitt bedre siden forrige planperiode ang medvirkning.
- Vi jobber bra med medvirkning.
- I noen vannregioner fungerer medvirkningsforaene relativt godt, med en regional referansegruppe som fungerer.

G – Medvirkning og informasjon: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
30	A: For omfattende og tunge plandokumenter • Stammespråk • Manglende prioritering • For komplekst
23	B: Manglende tilrettelegging for medvirkning • For lite ressurser • Uklare prosesser
10	C: Uklare roller, forventninger og rolleforståelse.
6	D: Mangelfulle medvirkningsarenaer og for dårlige verktøy.
3	E: Mangelfullt kunnskapsgrunnlag? • Håndtering og kvalitetssikring av innspill • Problem med lav tillit

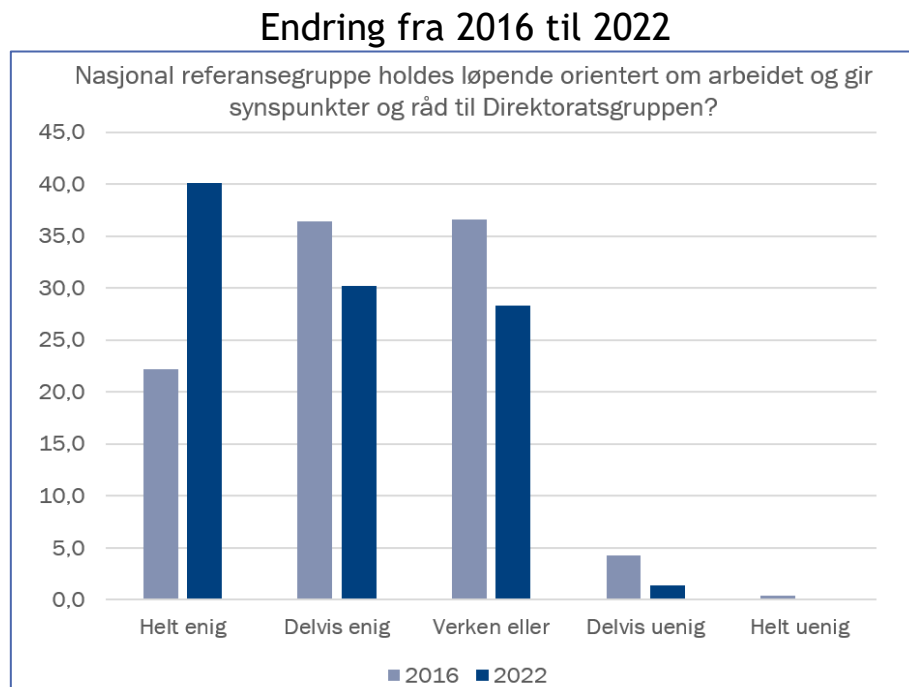
G – Medvirkning og informasjon: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
20 4	<u>Utfordring A: For omfattende og tunge plandokumenter</u> • Forenklet plan, kortversjon og bedre språk. • Ingen dokumenter på mer enn 20-30 sider, resten kan være vedlegg.
16 8 3 4 3	<u>Utfordring B: Manglende tilrettelegging for medvirkning</u> • Vannforvaltning inn i kommunal (politisk) planlegging og utvalgsarbeid. • Skape politisk forståelse for betydningen av vannforvaltningsplanen og finansieringen av det. • Harmonisere og tydeliggjøre medvirkningsprosesser. • Bedre/flere medvirkningsarenaer: åpne møter, verksteder. • Stryke vannområde-koordinatorene (regelmessig oppfølging fra Miljødirektoratet, bygge regionale nettverk).
14 1	<u>C: Uklare roller, forventninger og rolleforståelse</u> • Tydeliggjøring av roller og ansvar i alle styrende dokumenter. • Tydeligere statlig styring: løse målkonflikter lenger opp i hierarkiet.

Del H – Nasjonal referansegruppe

48 Hvor enig eller uenig er du i at Nasjonal referansegruppe holdes løpende orientert om arbeidet og gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen?

Dette oppsummerer 48.1 - 48.3.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (68,9 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (25,0 %).

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
48.1	Nasjonal referansegruppe gir synspunkter og råd til Direktoratsgruppen i arbeidet med å gjennomføre vanndirektivet og vannforskriften i Norge	72,9
48.2	Nasjonal referansegruppe bidrar med synspunkter på temaer og problemstillinger som Direktoratsgruppen ønsker å få drøftet	71,8
48.3	Nasjonal referansegruppe holdes løpende informert om arbeidet	62,2

H – Nasjonal referansegruppe: Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

Referansegruppen er talefør.

H – Nasjonal referansegruppe: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
23	A: Lov og forskrift er utydelig om roller og ansvar i vannforvaltningsarbeidet Eksempel: samferdselselskapene BaneNOR og NyeVeier.
21	B: Ikke god nok deling av informasjon i egen bransje/organisasjon.
8	C: Nasjonal referansegruppe er ikke representativ. Bør vi vurdere flere inn?

H – Nasjonal referansegruppe: Forslag til forbedringer:

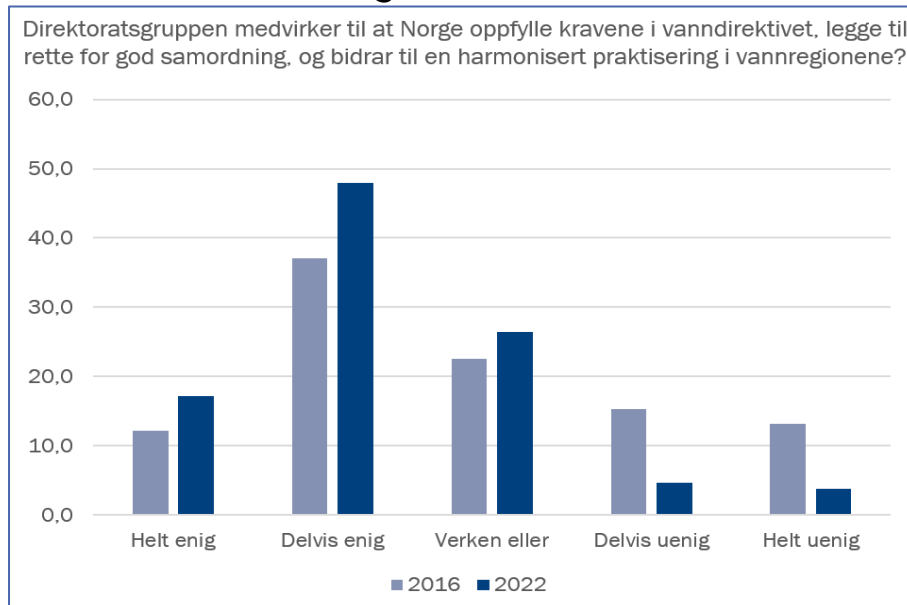
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
15	<u>Utfordring A: Lov og forskrift er utydelig om roller og ansvar i vannforvaltningsarbeidet.</u> Juridisk opprydding for samferdselssektoren
20	<u>Utfordring B: Ikke god nok deling av informasjon i egen bransje/organisasjon.</u> Mobilisere medlemmene i nasjonal referansegruppe, og skape rolleforståelse.
4 7	<u>Utfordring C: Nasjonal referansegruppe er ikke representativ.</u> - Vurdere sammensetning/utvidelse av Nasjonal referansegruppe – flere bør delta - Flere av de som er med allerede bør prioritere å delta

Del I – Direktoratsgruppen for vannforvaltning

51 Hvor enig eller uenig er du i at Direktoratsgruppen medvirker til at Norge oppfylle kravene i vanndirektivet, legge til rette for god samordning, og bidrar til en harmonisert praktisering i vannregionene?

Endring fra 2016 til 2022

Dette oppsummerer 51.1 - 51.5.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,7 %). Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+35,8 %).

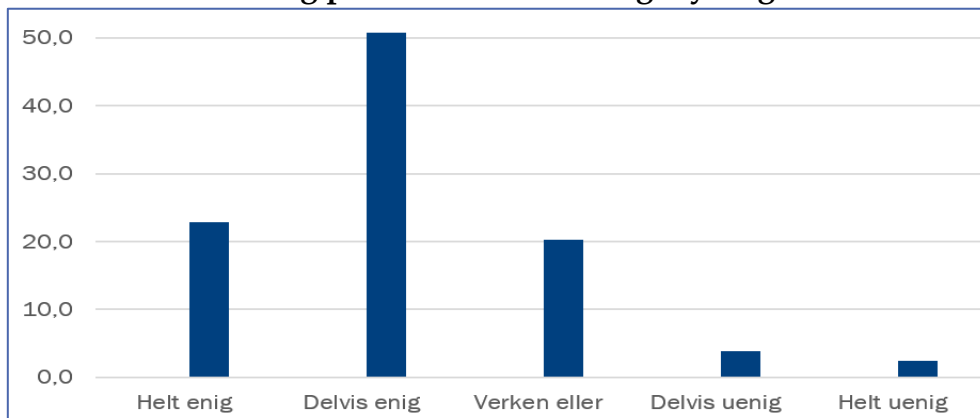
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
51.3	Direktoratsgruppen bidrar til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling	71,0
51.2	Direktoratsgruppen sikrer at det utvikles nødvendig veiledning og verktøy for arbeidet	69,9
51.1	Direktoratsgruppen legger til rette for en helhetlig vannforvaltning som er samordnet på tvers av sektorer, og som er systematisk og kunnskapsbasert	69,0
51.4	Direktoratsgruppen bidrar til samordning i vannregionutvalg og i vannforvaltningsarbeidet lokalt	39,6
51.5	Direktoratsgruppen bidrar til involvering og medvirkning for alle interessenter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå	34,0

Del I – Direktoratgruppen for vannforvaltning

51.Hvor enig eller uenig er du i at Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?

51.6 Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenningen (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er mest enige i (67,4 %).

Spørsmålet ble ikke stilt i 2016.

For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
51.6	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	69,0

I – Direktoratsgruppen: Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

- Vi har stor respekt for måten det er rigget direktoratsgruppe på. Vi opplever dette som et velfungerende grep.
- Direktoratene i gruppen er godt orientert, og engasjert på egen sektors vegne.

I – Direktoratsgruppen: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
17	A: For lite tverrfaglig, for mye silo/sektor tankegang. • Utfordrer vi hverandre for lite?
16	B: For departement og direktorat en utfordring å gi føringer tilpasset en regional plan.
15	C: Departementsgruppens føringer/styring er usynlig/utydelig.
6	D: Direktoratgruppen er usynlig utad.

I – Direktoratgruppen: Forslag til forbedringer:

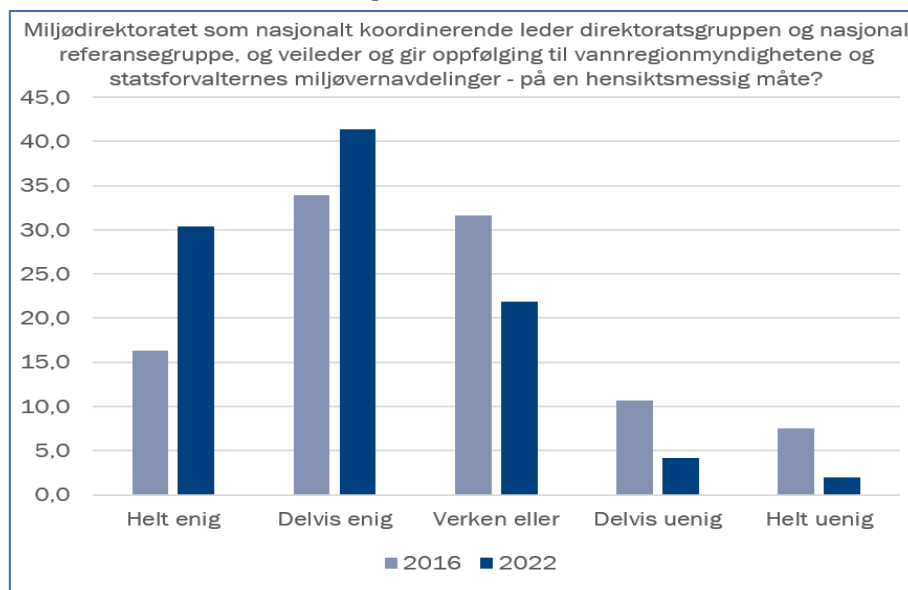
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
10	<u>Utfordring A: For lite tverrfaglig, for mye silo/sektor tankegang.</u> • Bedre drøftinger i Direktoratgruppen: utfordre hverandre på tvers av sektorer for eksempel tiltaksgjennomføring.
7	<u>Utfordring B: For departement og direktorat en utfordring å gi føringer tilpasset en regional plan.</u> • Mer og bedre kommunikasjon (ikke informasjon).
22 17 2	Utfordring C: Departementsgruppens føringer/styring er usynlig/utydelig. • Nasjonale føringer må komme tidlig nok (i 2024). • Tydeligere styringssignal til underliggende etater. • Departementene må ta en aktiv, styrende og bedre samordnende rolle.

Del J – Miljødirektoratet som koordinerende

54 Hvor enig eller uenig er du i at Miljødirektoratet som nasjonalt koordinerende leder direktoratsgruppen og nasjonal referansegruppe, og veileder og gir oppfølging til vannregionmyndighetene og statsforvalternes miljøvernnavdelinger - på en hensiktsmessig måte?

Endring fra 2016 til 2022

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest mest enige i (65,7 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med mest forbedring (+33,7 %).

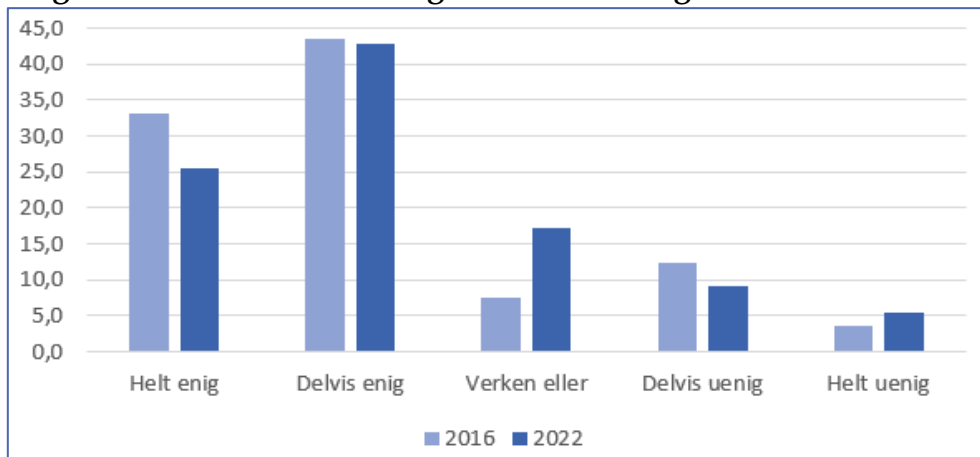
For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
54.1	Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå på en hensiktsmessig måte	72,9
54.3	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratgruppen	72,7
54.2	Miljødirektoratet leder Direktoratgruppen og Nasjonal referansegruppe på en hensiktsmessig måte	70,4
54.4	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med organisasjonene i Nasjonal referansegruppe	63,4
54.5	Miljødirektoratet veileder tydelig, og har god oppfølging	58,9
54.6	Miljødirektoratet skiller rollen som nasjonalt koordinerende og rollen som fagdirektorat på en ryddig måte	55,5

Del J – Miljødirektoratet (Vannportalen)

54. Hvor enig eller uenig er du i at Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning?

54.1 Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.

Spørsmålet er noe justert fra 2016, men samme hovedinnhold og kan derfor sammenliknes.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (53,6 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-7,0 %).

For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
54.7	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.	53,6

J – Miljødirektoratet som koordinerende (inkludert Vannportalen): Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

- Synes Miljødirektoratet gjør en god jobb.
- Møtene i direktoratsgruppen har blitt mer strukturerte og konstruktive gjennom god saksforberedelse og aktiv deltakelse fra medlemmene.

J – Miljødirektoratet som koordinerende (inkludert Vannportalen): De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
28	A: Manglende ressurser hos Miljødirektoratet (og andre sektorer)
20	B: Mangelfull syntetisering/prosessering av kunnskapsgrunnlag/rådata, og for mye fragmentert informasjon.
8	C: Feil prioriteringer i bruk av ressurser.
7	D: Utfordring i Miljødirektoratets rolleforståelse (to hatter: koordinering vs. sektormyndighet/fagdirektorat).
1	E: For omfattende informasjon i Vannportalen.

J – Miljødirektoratet som koordinerende (inkludert Vannportalen): Forslag til forbedringer:

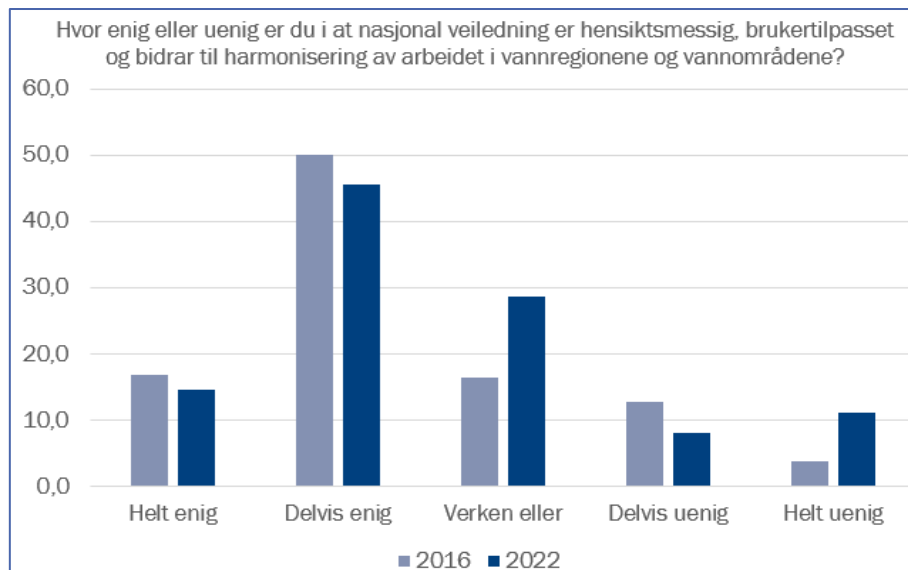
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
28	<u>Utfordring A: Manglende ressurser hos Miljødirektoratet (og andre sektorer)</u> • Mer ressurser (politisk prioritering).
20 29 8	<u>Utfordring B: Mangelfull syntetisering/prosessering av kunnskapsgrunnlag/rådata, og for mye fragmentert informasjon.</u> • Mer overordnet sektorplanlegging (på departementsnivå). • Enklere og mer kondenserte/aggregerte/poengterte plandokumenter. • Bedre informasjonsarbeid

Del K1 – Nasjonal veiledning

57 Hvor enig eller uenig er du i at nasjonal veiledning er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene?

Endring fra 2016 til 2022

Merk: I 2016 ble det stilt to mer overordnede spørsmål om veiledning til henholdsvis planprosess og tiltaksprogram, mens det i 2022 ble stilt 14 spesifikke spørsmål. Veiledningen var i stor grad fornyet / oppdatert.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er nest minst enige i (49,2 %).

Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
57.12	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
57.11	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
57.3	Mal for planprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,2
57.4	Mal for hovedutfordringer (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,0
57.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
57.14	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2
57.13	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
57.5	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,1
57.9	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
57.8	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.10	Veiledningsnotat: Klimaendringer og klimatilpasning (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.2	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forholdet mellom de miljøfaglige formkravene (maler, tabeller, kart) og den regionale planleggingen (politikk, prioriteringer) gjort mer tydelig (forbedringsforslag nr. 11).	37,0
57.7	Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	27,9
57.1	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har veiledningen kommet i god tid, og blitt fulgt opp med seminarer/kurs/opplæring slik at den er lagt til grunn for planprosessen (forbedringsforslag nr. 11).	14,0

K1 – Nasjonal veiledning: Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

- Mye god informasjon er tilgjengelig, og veiledning kommer tidsnok.
- Å ha en mal er bra for å få en god oversikt over hva planen skal inneholde og oppsettet. Det medfører også at det gjøres forholdvis likt mellom de ulike regionene.
- Malen for vannforvaltningsplanene er i utgangspunktet positiv, og bidrar absolutt til harmonisering av arbeidet.
- Klassifiseringsveilederen har blitt mye bedre over årene og brukes aktivt av saksbehandlere og konsulenter.
- Malene funket på vannområdenivå.
- Veileder til §12 er kjempegod og nyttig (hadde den bare blitt lest).

K1 – Nasjonal veiledning: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
23	A: Mal for vannforvaltningsplan er ikke brukertilpasset.
13	B: Mal for tiltaksprogram er lite anvendelig • God på rapportering med ikke for bruk.
13	C: Veiledning og kurs kommer for sent.
7	D: Behov for forbedrede veiledere: § 12, SMVF, KU.
3	E: For lite fokus på klima.

K1 – Nasjonal veiledning: Forslag til forbedringer:

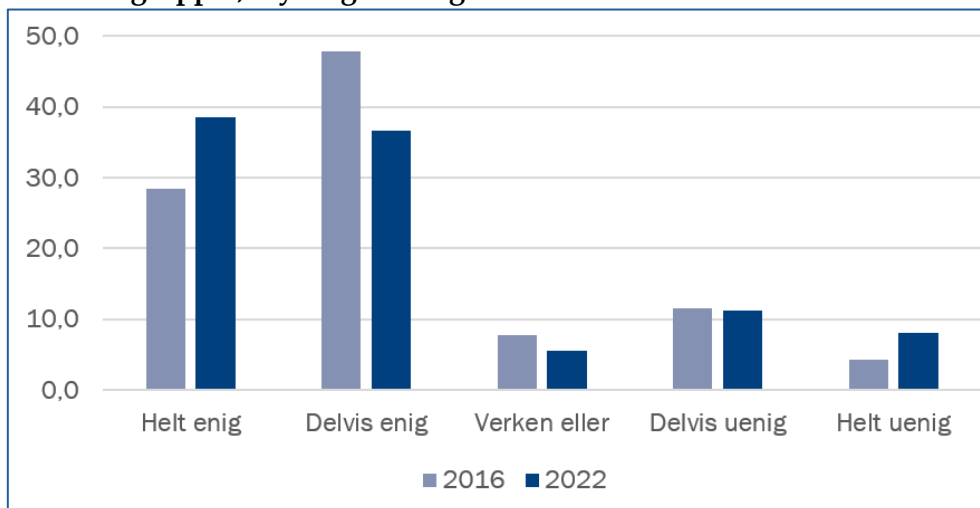
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
26	<u>Utfordring A: Mal for vannforvaltningsplan er ikke brukertilpasset.</u> • Digitalisere og forenkle maler (lenke til ulike tema, start nå mens det er ferskt, forkort generell tekst).
3	<u>Utfordring B: Mal for tiltaksprogram er lite anvendelig</u> • Flere eksempler på kostander, og beskyttende tiltak må struktureres bedre
12 8	<u>Utfordring C: Veiledning og kurs kommer for sent.</u> • Plan for: krusing/framdrift og oppdatering av maler. • Involvere flere brukere i kursing og oppdatering av maler.
5	<u>Utfordring D: Behov for forbedrede veiledere: § 12, SMVF, KU.</u> • Prioritering av veiledere: § 12, KU (overordna), SMVF

Del K2 – Vann-Nett

60 Hvor enig eller uenig er du i at Vann-Nett sikrer tilgang til miljøinformasjon?

60.1 Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten.

MERK: Bare spørsmål 60.1 er med her, da de resterende er nye i 2022.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er middels enige i (56,0 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er en forringelse (-4,5 %).

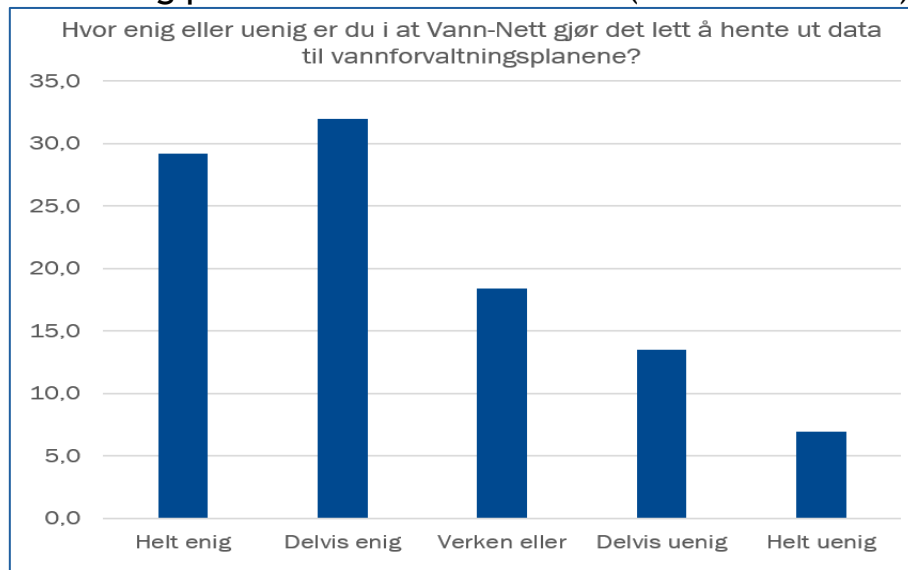
For det konkrete underspørsmålet er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
60.1	Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten	56,0

Del K2 – Vann-Nett

60 Hvor enig eller uenig er du i at Vann-Nett gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene?

Fordeling på svaralternativer i 2022 (ikke stilt i 2016)

Dette oppsummerer spørsmålene 60.2 - 60.7.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (40,8 %). Spørsmålene ble ikke stilt i 2016.

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
60.5	Vann-Nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy denne planperioden sammenlignet med forrige.	61,4
60.3	Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt.	54,2
60.7	For saksbehandlere: Koblingen mellom Vannmiljø og Vann-Nett gjør forvaltning og arbeid med forvaltningsplaner lettere.	48,5
60.2	Vann-Nett og undertjenester Vannstatistikk og Hub gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene.	32,0
60.6	For saksbehandlere: Det er lett å gjøre endringer i Vann-Nett for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.	31,1
60.4	Opplærings- og veiledningsmaterielt for bruk av Vann-Nett på Vannportalen fungerer godt.	17,7

K2 – Vann-Nett: Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

- Vann-nett er ryggraden i arbeidet, viktigere enn vannforvaltningsplanen.
- Vann-Nett er i utgangspunktet et meget godt verktøy, gir mye god informasjon, og så vel kart- som rapportfunksjonalitet er nyttig.
- Vann-nett er forbedra siden 2016, og det går stort sett greit å finne fram i Vann-Nett når ein har gjort seg kjent med det.
- Prosessen med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett har blitt lettere.
- Tommel opp til statsforvalteren med tanke på Vann-Nett. Statsforvalter arbeider godt med å legge inn overvåkingsdata og oppdatere vannforekomstene.

K2 – Vann-Nett: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
27	A: Brukervennligheten er for dårlig
21	B: Lite ressurser til flere ledd i vannforvaltningen resulterer i dårlige/feil/ufullstendige data; man mister kunnskap; systemet (forvaltningen som helhet) er sårbart
16	C: Dårlig integrasjon med andre tjenester gjør det vanskelig å se helheten
10	D: Kompleksitet og stadig endring gir lite tillit til kunnskapsgrunnlaget
1	E: Mange kokker

K2 – Vann-Nett: Forslag til forbedringer:

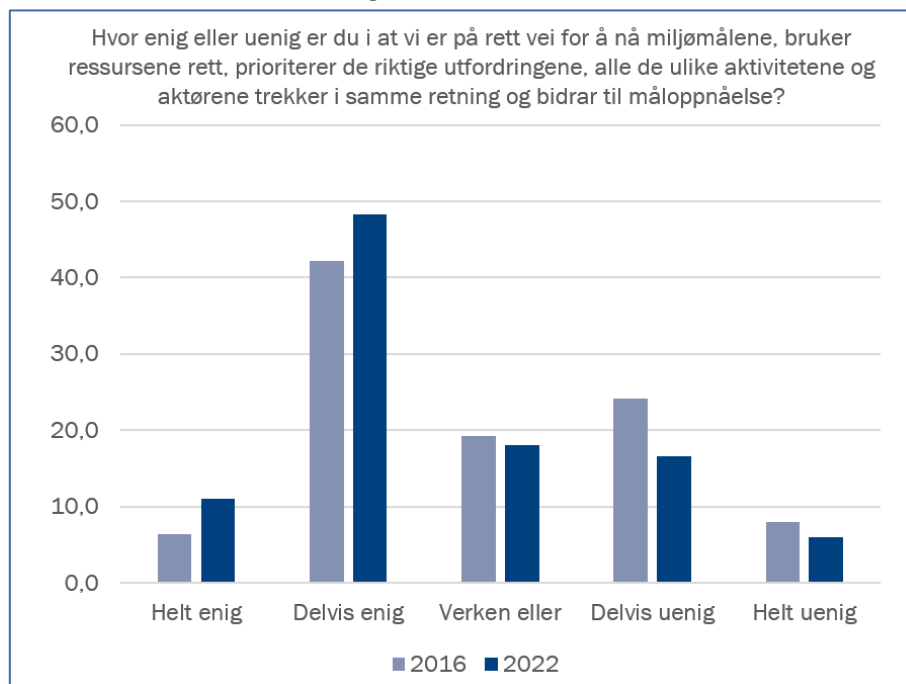
Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
19 4 9 1	<u>Utfordring A: Brukervennligheten er for dårlig</u> • Forbedre brukergrensesnittet (ressurser så man kan gjøre en grundig jobb med arbeidet som er i gang) • Knapp hvor man kan melde inn forslag til Statsforvalter. • Fokus på Vann-Nett portal fordi det er der flest uerfarne brukere. • Abonnere på område og få varsel ved endring.
17	<u>Utfordring B: Lite ressurser til flere ledd i vannforvaltningen resulterer i dårlige/feil/ufullstendige data; man mister kunnskap; systemet er sårbart</u> • Ressurser til å vedlikeholde og oppdatere kunnskapsgrunnlaget
14	<u>Utfordring C: Dårlig integrasjon med andre tjenester gjør det vanskelig å se helheten</u> • Nedbørfelt bør danne grunnlag for mer av strukturen i Vann-Nett, særlig for å hente ut data.
2 2 1 0	<u>Utfordring D: Kompleksitet og stadig endring gir lite tillit til kunnskapsgrunnlaget</u> • Mer opplæring/veiledning • Tydeligere veiledning for lik praksis i hele landet • Bedre formidling av materiell som ligger på Vann-Nett og Vannportalen • Bedre integrert veiledning

Del L – Samlet vurdering

63 Hvor enig eller uenig er du i at vi er på rett vei for å nå miljømålene, bruker ressursene rett, prioriterer de riktige utfordringene, og at alle de ulike aktivitetene og aktørene trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse?

Endring fra 2016 til 2022

Dette oppsummerer 63.1 - 63.4.

Dette temaet rangeres i gruppen med svar som respondentene er minst enige i (36,7 %).

Endringen fra 2016 til 2022 er blant temaene med nest mest forbedring (+20,3 %).

For de konkrete underspørsmålene er rangeringen som følger:

Nr	Delspørsmål	Enig %
63.1	Vi er på rett vei for å nå alle miljømålene	52,6
63.3	Vi prioriterer de riktige utfordringene i vannforvaltningen	39,4
63.4	Alle de ulike aktivitetene og aktørene i vannforvaltningen trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse for vannforskriften	31,7
63.2	Vi bruker ressursene rett i vannforvaltningen	23,4

L – Samlet vurdering: Hva har fungert:

Mottatte innspill om hva som har fungert (sammenstilt):

- Vi er på rett vei, særlig gjennom vannområdene og lokal innsats som styrkes hele tiden.
- Det gjøres mye godt arbeid i vannforvaltningen. Vannforskriften har ført til økt fokus på vannmiljø, og vannområdekoordinatorene har en nøkkelfunksjon i arbeidet.
- Vannplanarbeidet svært nyttig på områder som ikke tidligere har vært underlagt sentral sektorlovgivning. Bra at flere store sektorer i større grad involveres og stilles ansvarlig.
- Bra med helhetlige planer for vassdragene. Vannforskrift og regional plan er gode verktøy for å nå god tilstand i vann og vassdrag. Vannforvaltningen drar i samme retning.
- Det mest positive med arbeidet er bruk av vannforskriftens § 4-6 og § 12 i saksbehandlingen. Den gir tyngde til vurderinger knyttet til vannmiljø.

L – Samlet vurdering: De viktigste utfordringene:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	De viktigste utfordringene
23	A: Målkonflikter • Avveie ulike mål og hensyn mot hverandre (for eksempel vannmiljø vs. matproduksjon eller kraftproduksjon) • manglende politisk vilje (for eksempel ikke gjennomføre gebyr for å få gjennomført nødvendige oppgraderinger)
22	B: Manglende ressurser • Personell, arbeidskraft • Til gjennomføring av tiltak (for eksempel til tilskudd) • Lite forutsigbare midler (særlig viktig for vannområdekoordinatorene)
15	C: Komplisert og uoversiktlig • Stammespråk • Vann-Nett kan være komplisert, særlig for brukere som bruker det sjelden • Tunge tidkrevende prosesser • Store tunge dokumenter
14	D: Sektormyndigheter, inkludert kommuner, følger ikke opp • Ulik deltagelse i VRU og arbeidet for øvrig • Det har få konsekvenser å ikke delta • § 12 er for lite brukt i sektorvedtak/arealplan
11	E: Kunnskapsgrunnlaget • Ikke godt nok • Mangler tilstrekkelig overvåking • Vann-Nett mangler informasjon • Data kommer ikke inn i Vannmiljø/Vann-Nett

L – Samlet vurdering: Forslag til forbedringer:

Direktoratsgruppen for vannforvaltning gjennomgikk resultatene av spørreundersøkelsen i et arbeidsmøte 15. og 16. februar 2023, første dag sammen med Nasjonal referansegruppe.

Score	Forslag til forbedringer
9 8 0	<u>Utfordring A: Målkonflikter</u> - Lage gode rutiner/kjøreregler for hvordan målkonflikter bør håndteres (inkludert dialog og erkjennelse av at det er en målkonflikt) - Framskaffe gode kost-nytte vurderinger som kan minimere målkonflikter inkludert kunnskapsutvikling knyttet til dette - Kunnskapsutvikling – kan løse konflikter ved hjelp av nye metoder.
5 4 2 1	<u>Utfordring B: Manglende ressurser</u> - Bruke gebyr i større grad for å gjennomføre nødvendige tiltak (kommuner og andre offentlige myndigheter). - Mer midler til tiltak - Øremerka midler til kommuner og andre myndigheter - Mer retta tilskuddsmidler - Mer ressurser og mer kapasitet hos forvaltningen - Forutsigbare midler til vannområdekoordinatorer
13 4 2 2 3	<u>Utfordring C: Komplisert og uoversiktlig</u> - Forenkle vannforvaltningsplanene - Digitalisere planer/maler - Muligheter for å hente ut lokale versjoner og kortversjoner - Mer veiledning og opplæring av kommunene - Kort og forenklet veiledning om vannforvaltningsplanene - gjerne målrettet mot de enkelte brukergrupper (for eksempel politikere) - Forenkle Vann-nett (innsyn og bruks-grensesnittet) - Involver ref. gruppa og vannområdekoordinatorer i arbeidet - brukere som er inne sjelden lettere kan hente fram informasjon, for eksempel næringsaktører
9 8	<u>Utfordring D: Sektormyndigheter, inkludert kommuner, følger ikke opp</u> - Instrument for kontroll av at kommuner og andre myndigheter følger opp - Rapportering lignende KOSTRA - Areal tapsregnskap/regnskap for tap av vannmiljø ("ROBEK"-liste) - Oppdatere nasjonale føringer med enda tydeligere avklaringer for å få kommuner og andre myndigheter til å følge opp planene
10 3 3	<u>Utfordring E: Kunnskapsgrunnlaget</u> - Mer ressurser til overvåking og økt bruk av pålegg for å forbedre kunnskapsgrunnlaget. - Fremdeles behov for problemkartlegging, det er mange vannforekomster med ukjent påvirkningsbilde - Prioriteringer til vannmiljø bør framgå tydelig i statsbudsjettet, for eksempel til overvåking i vann, det vil gjøre det enklere for f.eks. interesseorganisasjoner å etterspørre innsatsen på dette området.

Del L – Samlet vurdering

65 Dette anser jeg for å være styrkene med vannforvaltningen/vannforskriften i dag

De mest brukte begrepene i de 90 kommentarene:

(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

De mest omtalte begrepene som nevnes er:

- Miljømål
- Samarbeid
- Helhetlig
- Lokalt
- Tiltak
- Samordnet
- Tverrsektorielt
- Fokus
- Vannområder
- Vannområdekoordinator

Del L – Samlet vurdering

66 Dette anser jeg for å være svakheter ved vannforvaltningen/vannforskriften i dag

De mest brukte begrepene i de 90 kommentarene:

(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

De mest omtalte begrepene som nevnes er:

- Kommunene
- Sektormyndighetene
- Komplisert
- Finansiering
- Kunnskapsmangel
- Ressursmangel
- Vanskelig
- Prosess
- Prioritering
- Omfattende

Del L – Samlet vurdering

67 Dette anser jeg mener jeg kan være forbedringsmuligheter/potensial til vannforvaltningen/vannforskriften.

De mest brukte begrepene i de 74 kommentarene:

(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

De mest omtalte begrepene som nevnes er:

- Ressurser
- Vann-Nett
- Finansiering
- Forenkling
- Formidling
- Opplæring
- Virkemidler
- Forståelig
- Involvering
- Prioritering

Del L – Samlet vurdering

68 Dette anser jeg mener jeg kan være trusler mot en vellykket gjennomføring av vannforvaltningen/vannforskriften.

De mest brukte begrepene i de 75 kommentarene:

(Verktøy: [WordClouds.com](https://www.wordclouds.com/))

De mest omtalte begrepene som nevnes er:

- Ressurser
- Politikk
- Finansiering
- Næringsinteresser
- Kunnskapsmangel
- Unntak
- Oppfølging
- Prioritering

Rangering av samtlige 127 spørsmål etter enighet

For å muliggjøre rangeringen er "vet ikke/ikke relevant" tatt ut, og resterende responser er omregnet slik at de utgjør 100%. Deretter er summen av enig og delvis enig beregnet, og så er summen av uenig og delvis uenig trukket fra. Fordelingen på alle fem svaralternativer fremgår av diagrammene i det enkelte kapittel. Nedenfor er spørsmålene rangert fra de som får høyest til lavest score, i fem like store grupper (en femdel i hver gruppe) fra de spørsmålene som respondentene gir svært høyt score (blå bakgrunn), ganske høyt score (grønn bakgrunn), middels score (gul bakgrunn), ganske lavt score (oransje bakgrunn) til de som respondentene gir svært lavt score (rød bakgrunn). Husk at dette bare er en relativ rangering, svært lavt score betyr en lavere enighet enn de som har fått høyere score.

Nr	Delspørsmål med "svært høy score" (relativ rangering)	Enig %
17.3	Vannregionmyndigheten arbeider for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan i vannregionutvalget (§ 26)	78,5
1.2	Overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4)	77,5
1.1	Sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1).	75,8
13.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner bidrar til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gir grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser (i tråd med pbl § 1.1)	73,3
1.6	Vannforekomster identifisert som drikkevannskilder skal oppfylle miljømålene og kravene til råvann for drikkevann i annet regelverk.	73,0
48.1	Nasjonal referansegruppe gir synspunkter og råd til Direktoratgruppen i arbeidet med å gjennomføre vanndirektivet og vannforskriften i Norge	72,9
54.1	Miljødirektoratet koordinerer arbeidet på direktoratsnivå på en hensiktsmessig måte	72,9
54.3	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med sektorene i Direktoratgruppen	72,7
7.2	Sørge for bedre vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, og halvere andelen ubehandlet avløpsvann (delmål 6.3).	72,3
48.2	Nasjonal referansegruppe bidrar med synspunkter på temaer og problemstillinger som Direktoratgruppen ønsker å få drøftet	71,8
25.4	Endringen i vannforskriften i 2019, som reduserte høringsperiodene fra 6 til 3 mnd. har effektivisert planprosessene, og gjort dem mer hensiktsmessige (ny § 28).	71,2
51.3	Direktoratsgruppen bidrar til kompetanseutvikling og erfaringsutveksling	71,0
4.4	Forurensning skal ikke skade helse og miljø (Forurensning delmål 4.1).	70,9
17.1	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i henhold til tidsfristene som er angitt (§ 21)	70,8
4.5	Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses (Forurensning delmål 4.2).	70,4
54.2	Miljødirektoratet leder Direktoratgruppen og Nasjonal referansegruppe på en hensiktsmessig måte	70,4
10.3	Regionale og statlige sektormyndigheter (inkludert fylkeskommunene) bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	70,3
51.2	Direktoratsgruppen sikrer at det utvikles nødvendig veiledning og verktøy for arbeidet	69,9
17.2	Vannregionmyndigheten koordinerer arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften i nært samarbeid med vannregionutvalget (§ 21)	69,7
41.6	Kommunene tar hensyn til og beskytter drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	69,6
24.2	Statlige myndigheter påser at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (§ 22).	69,5
51.1	Direktoratsgruppen legger til rette for en helhetlig vannforvaltning som er samordnet på tvers av sektorer, og som er systematisk og kunnskapsbasert	69,0
51.6	Direktoratsgruppens arbeid med tilrådingen til departementsgodkjenning (§ 29) har bidratt til et nasjonalt helhetsblikk, styrket involveringen av statlige myndigheter, og bidratt til bedre samordning på tvers av sektorer og myndighetsnivåer?	69,0
57.12	Veileder om virkemidler og tiltak i vannforvaltningen (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	68,9
21.2	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å koordinere overvåkning og for registrering av overvåkingsdata i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 18).	68,4

Nr	Delspørsmål "med ganske høyt score" (relativ rangering)	Enig %
35.2	Sektorenes (og tiltakshavers) virkemidler, tiltak og ansvar er tydeliggjort i et felles dokument; "Virkemidler og tiltak i vannforvaltningen". Dette har bidratt til bedre forståelse og ansvarliggjøring i tiltaksprogrammene for 2022-2027 sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	68,3
7.1	Sørge for allmenn og likeverdig tilgang til trygt drikkevann (delmål 6.1).	68,2
28.3	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, skal det ikke forekomme ytterligere forringelse av tilstanden i vannforekomsten (§§ 9 og 10).	68,2
7.5	Støtte og styrke medvirkning fra lokalsamfunn for å bedre forvaltningen av vann (delmål 6.b).	68,0
21.1	Statsforvalteren som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver har ansvaret for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett, i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner (ny § 15).	67,8
7.3	Gjennomføre en samordnet forvaltning av vannressurser på alle nivåer, blant annet gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt (delmål 6.5).	67,5
24.3	Godkjente forvaltningsplaner blir et godt grunnlag for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen (i tråd med § 29 og pbl § 8.2)	66,4
45.3	På forespørsel gis det tilgang til bakgrunnsdokumenter og opplysninger som er brukt ved utarbeidelsen av forvaltningsplaner, i samsvar med miljøinformasjonsloven (§ 27)	66,1
13.3	Vedtatte vannforvaltningsplaner blir et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet (i tråd med pbl § 3.1)	65,7
24.1	Statlige organer og kommuner deltar i planleggingen når den berører deres ansvarsområde (§ 22 og pbl § 8.2).	65,7
4.1	Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.1).	65,6
1.5	Beskyttede områder skal oppfylle miljømålene og eventuelle miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse.	65,1
13.2	Planleggingen etter vannforskriften fremmer helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid mellom berørte aktører (i tråd med pbl § 3.1)	64,8
35.5	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, som nå er delt inn etter sektorer og omtaler tilstand og påvirkning, tiltak, måloppnåelse og nytte, er mer oversiktlige og det er lettere å se sammenhenger.	63,9
57.11	Mal for oppdatert tiltaksprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,8
31.2	Konsekvensutredningen gir en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet, og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann.	63,7
54.4	Miljødirektoratet har en konstruktiv dialog med organisasjonene i Nasjonal referansegruppe	63,4
57.3	Mal for planprogram (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,2
25.1	De oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er utarbeidet på mer håndterbart og overordnet nivå, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	63,1
57.4	Mal for hovedutfordringer (Miljødirektoratet m.fl. 2018) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	63,0
34.1	Tiltaksprogrammene er sektorovergripende og bygger på gjennomførte analyser og vurderinger (§ 25)	62,6
48.3	Nasjonal referansegruppe holdes løpende informert om arbeidet	62,2
57.6	Veileder om miljømål i regionale vannforvaltningsplaner (Direktoratsgruppen, 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,8
28.2	For tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen en begrunnelse for dette (§§ 9 og 10).	61,4
60.5	Vann-Nett fungerer bedre som forvaltningsverktøy denne planperioden sammenliknet med forrige.	61,4
57.14	Veileder om vannmiljø i arealplanlegging (Miljødirektoratet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	61,2

Nr	Delspørsmål med "middels score" (relativ rangering)	Enig %
7.4	Beskytte og restaurere vannrelaterte økosystemer, herunder våtmarker, elver, grunnvann og innsjøer (delmål 6.6).	61,0
35.4	Sektorene har bidratt med forslag til tiltak i de i de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027, og samtidig gjort sine prioriteringer og tatt stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse (forbedringsforslag nr. 6).	60,7
25.2	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forenklet og effektivisert gjennom at høring av planprogram og vesentlige vannforvaltningsspørsmål ble slått sammen (forbedringsforslag nr. 8 + ny § 28).	60,5
41.7	Alle overflate- og grunnvannsforekomster som benyttes til uttak av drikkevann for flere enn 50 fastboende, har fått avsatt hensynssoner med tilhørende planbestemmelser (nasjonale føringer 2019).	60,0
54.5	Miljødirektoratet veileder tydelig, og har god oppfølging	58,9
45.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har gode erfaringer blitt fremhevet og synliggjort, herunder ved bruk av eksempelassdrag (forbedringsforslag nr. 7).	57,7
14.2	I perioden 2016-2021 har departementene gitt nasjonale føringer innen ulike sektorer. Dette har tydeliggjort ambisjonsnivået i forkant av planarbeidet (forbedringsforslag nr. 2).	57,3
10.7	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har alle berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner bidratt slik at det felles kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene er blitt så godt som mulig (nasjonale føringer 2019).	57,0
10.2	Kommunene bidrar med sin informasjon til kunnskapsgrunnlaget for vannforvaltningsplanene (i tråd med pbl § 3.2)	56,8
31.1	Konsekvensutredningen er et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig.	56,6
35.3	I de oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 er tiltakene fordelt geografisk og over tid (planperiodene) og miljømåloppnåelse er vurdert (forbedringsforslag nr. 6).	56,5
60.1	Vann-Nett sikrer tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten	56,0
54.6	Miljødirektoratet skiller rollen som nasjonalt koordinerende og rollen som fagdirektorat på en ryddig måte	55,5
14.1	I perioden 2016-2021 har departementene bidratt til forventningsavklaring for hvordan sektorene skal delta på ulike ansvarsområder og ulike nivå i planleggingen (forbedringsforslag nr. 1).	55,4
17.4	Vannregionmyndigheten gir i nødvendig utstrekning rammer og veiledning for organisering og gjennomføring av arbeidet i vannområdene (§ 23)	55,3
18.2	I perioden 2016-2021 er det etablert en stabil samfinansiering av vannområdekoordinatorene mellom stat, fylkeskommune og kommunene (forbedringsforslag nr. 4).	55,2
28.1	Alle tilfeller der utsatt frist eller mindre strenge miljømål er benyttet er revurdert i arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene (§§ 9 og 10).	54,8
57.13	Eksempelsamling for utarbeidelse av kostnadsanslag (Direktoratsgruppen) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	54,7
60.3	Du får den hjelpen eller informasjonen du trenger når du tar kontakt.	54,2
54.7	Miljødirektoratet drifter direktoratenes felles vannportal (vannportalen.no) på en hensiktsmessig måte, som gjør det enkelt å følge med i arbeidet helhetlig vannforvaltning.	53,6
17.5	Vannregionmyndigheten legger til rette for at arbeidet i vannområdene skjer på en faglig forsvarlig måte og innen fastsatte frister (§ 23)	53,3
41.3	Kommunene har tatt imot tilbudet om samfinansiering av koordinatorene i vannområdene, og slik fått tilgang til en felles ressurs og kompetanse som både bistår kommunene og bidrar til bred deltakelse og informasjon (presisering 2021).	53,2
45.1	Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner sikrer åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser (i tråd med pbl § 1.1)	53,2
63.1	Vi er på rett vei for å nå alle miljømålene	52,6
14.4	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har statlige myndigheter tatt et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår deres eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring (ny § 22).	52,4

Nr	Delspørsmål med ganske lavt score (relativ rangering)	Enig %
1.3	Tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand (§ 5).	51,6
45.2	Vannregionmyndigheten legger i samarbeid med vannregionutvalget til rette for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt (§ 27)	51,6
14.6	Planene og tiltaksprogrammene er utarbeidet på et mer håndterbart og overordnet nivå enn de forrige planene, med utgangspunkt i nedbørfelt med tilhørende kystområder (forbedringsforslag nr. 5).	50,8
38.3	Fremmede arter: Anbefalingene i den tverrsektorielle tiltaksplanen mot fremmede arter, samt gjeldende handlingsplaner, er lagt til grunn i arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene (nasjonale føringer 2019).	50,8
18.3	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har vannregionmyndighetene tilrettelagt for en planprosess der miljømål og tiltak er vurdert og avveid i samarbeid mellom de ulike sektormyndighetene og forvaltningsnivåene, og med bred medvirkning fra alle berørte aktører i vannregionen (nasjonale føringer 2019).	50,5
35.1	De oppdaterte tiltaksprogrammene for 2022-2027 skiller mellom grunnleggende og supplerende tiltak og at antall tiltakstyper er redusert. Dette har bidratt til klargjøring og forenkling sammenliknet med de forrige tiltaksprogrammene (forbedringsforslag nr. 5).	49,8
4.6	Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene (Klima delmål 5.6).	48,8
60.7	For saksbehandlere: Koblingen mellom Vannmiljø og Vann-Nett gjør forvaltning og arbeid med forvaltningsplaner lettere.	48,5
1.4	Tilstanden i grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god kjemisk og kvantitativ tilstand (§ 6).	47,9
57.5	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,1
25.7	Mal for oppdatert vannforvaltningsplan (Miljødirektoratet m.fl. 2020) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
57.9	Veiledningsnotat om strategisk konsekvensutredning av vannforvaltningsplaner (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	47,0
14.3	I perioden 2016-2021 er roller og ansvar i vannområdene, vannregionene og nasjonalt tydeliggjort. Dette har sikret felles forståelse og økt eierskap, både politisk og administrativt innenfor den enkelte sektor, slik at alle har deltatt på rett måte til rett tid (forbedringsforslag nr. 10).	45,0
4.3	Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner (Naturmangfold delmål 1.3).	44,7
18.1	I perioden 2016-2021 er det etablert en mer langsiktig og forutsigbar ressursituasjon som er tilpasset det nasjonale ambisjonsnivået (forbedringsforslag nr. 3).	43,4
18.5	Oppdatert vannforvaltningsplanen for 2022-2027 og tilhørende tiltaksprogram er alle sektormyndigheters og kommuners omforente dokumenter, med felles miljømål og forslag til tiltakstyper for å nå miljømålene (nasjonale føringer 2019).	41,8
38.2	Landbruk: Innsatsen mot forurensning fra jordbruk for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster er forsterket. Statsforvalteren og kommunene bruker sine hjemler til å stille mer forpliktende miljøkrav i særlig utsatte områder der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanddirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats, for at miljømålene etter vannforskriften skal nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	40,1
57.8	Veileder til vannforskriften § 12 (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
57.10	Veiledningsnotat: Klimaendringer og klimatilpasning (Miljødirektoratet 2019) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	40,0
51.4	Direktoratsgruppen bidrar til samordning i vannregionutvalg og i vannforvaltningsarbeidet lokalt	39,6
63.3	Vi prioriterer de riktige utfordringene i vannforvaltningen	39,4
10.5	Inndelingen av vannforekomster er harmonisert nasjonalt (forbedringsforslag 5).	38,8
10.1	Det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for vannforvaltningsarbeidet (§ 1)	38,4
4.2	Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres økosystemtjenester (Naturmangfold delmål 1.2).	37,3
10.4	Gruppering av vannforekomster med samme vanntype og påvirkningsbilde har redusert detaljgraden og dermed arbeidsbyrden, og muliggjort bruk av representativ overvåking som begrenser samlet overvåkingsbehov (forbedringsforslag 5).	37,2
57.2	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er forholdet mellom de miljøfaglige formkravene (maler, tabeller, kart) og den regionale planleggingen (politikk, prioriteringer) gjort mer tydelig (forbedringsforslag nr. 11).	37,0

Nr	Delspørsmål med "svært lav score" (relativ rangering)	Enig %
25.6	I de oppdaterte vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er koblingen mellom vannforvaltningsplanene og kommunale areal- og samfunnsplaner, og mellom vannforvaltningsplanene og regionale planer må styrket. Veiledning til kommunene fra fylkeskommunene og fylkesmennene er blitt bedre og tydeligere. (forbedringsforslag nr. 9).	36,7
18.4	Arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har hatt en god forankring lokalt, regionalt og hos sektormyndighetene, noe som vil sikre en effektiv og målrettet oppfølging av planen i arbeidet for å tette gapet mellom dagens tilstand og fastsatte miljømål (nasjonale føringer 2019).	35,7
34.2	Sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har bidratt til overslag over kostnadene ved tiltak og angivelse av det rettslige grunnlaget for å gjennomføre tiltakene (§ 25)	35,7
10.6	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 er alle relevante datasett fra sektorene hentet inn (forbedringsforslag nr. 12).	34,6
51.5	Direktoratsgruppen bidrar til involvering og medvirkning for alle interessenter på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå	34,0
60.2	Vann-Nett og undertjenester Vannstatistikk og Hub gjør det lett å hente ut data til vannforvaltningsplanene.	32,0
63.4	Alle de ulike aktivitetene og aktørene i vannforvaltningen trekker i samme retning og bidrar til måloppnåelse for vannforskriften	31,7
60.6	For saksbehandlere: Det er lett å gjøre endringer i Vann-Nett for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget.	31,1
41.5	Kommunene kartlegger og følger opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for, gir pålegg om eller setter i verk tiltak slik at miljømålene etter vannforskriften kan nås innen 2027, og senest innen 2033 (nasjonale føringer 2019).	30,2
57.7	Veileder om sterkt modifiserte vannforekomster (Klima- og miljødepartementet) er hensiktsmessig, brukertilpasset og bidrar til harmonisering av arbeidet i vannregionene og vannområdene.	27,9
41.9	Kommunene bidrar til gode miljøforhold i og langs vassdragene gjennom tiltak og god arealforvaltning. Kommunale planer tar hensyn til vassdragenes bruks- og verneverdier, og kommunene vurderer arealbruken i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv (nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging).	27,4
28.4	For tilfeller der utsatt frist for å nå miljømål er benyttet, inneholder den oppdaterte vannforvaltningsplanen et sammendrag av tiltak som er nødvendig for å gradvis bringe miljøtilstanden i overensstemmelse med miljømålet innen den forlengede fristen, årsaken til at tiltakene er vesentlig forsinket, og en forventet tidsplan for gjennomføring av tiltak (§ 9).	26,5
41.4	Kommunene jobber systematisk med miljøtiltak knyttet til utslipp fra avløp og avrenning fra jordbruk, og å trygge vannmiljøet gjennom arealplanleggingen (presisering 2021).	25,5
63.2	Vi bruker ressursene rett i vannforvaltningen	23,4
28.5	For tilfeller der det er gitt tillatelse til nye aktiviteter eller nye inngrep som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, er dette begrunnet i oppdatert vannforvaltningsplan i tråd med vilkårene i § 12 annet ledd (§ 12, veiledning 2021).	23,3
41.8	Kommunene setter restriksjoner på arealbruken for å ivareta naturmiljøet i og langs vassdrag, innsjøer, fjorder og sjøområder, herunder vannmiljø. Disse virkemidlene er tatt aktivt i bruk i kommunenes arealplanlegging for å nå målet om god tilstand i norsk vann (nasjonale føringer 2019).	22,0
45.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har arbeidet blitt framsnakket, og budskapet spisset med klart språk tilpasset folk flest (forbedringsforslag nr. 7).	21,5
41.10	Kommunens planer tar hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Bevaring, restaurering eller etablering av naturbaserte løsninger (slik som eksisterende våtmarker og naturlige bekker eller nye grønne tak og vegger, kunstige bekker og basseng mv.) vurderes. Dersom andre løsninger velges, begrunnes det hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort (SPR klima- og klimatilpasning).	20,2
60.4	Opplærings- og veiledningsmateriell for bruk av Vann-Nett på Vannportalen fungerer godt.	17,7
38.1	Akvakultur: Tiltak for vill fisk som er påvirket av lakselus eller rømt oppdrettsfisk, bygger på ny kunnskap som er kommet etter av vannforvaltningsplanene 2016-2021 var utarbeidet (nasjonale føringer 2019).	16,2
41.2	Kommunene har vært sterkt involvert i arbeidet i vannregionutvalget og særlig arbeidet i vannområdene (nasjonale føringer 2019).	14,2
57.1	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har veiledningen kommet i god tid, og blitt fulgt opp med seminarer/kurs/opplæring slik at den er lagt til grunn for planprosessen (forbedringsforslag nr. 11).	14,0
14.5	I arbeidet med å oppdatere vannforvaltningsplanene for 2022-2027 har den enkelte myndighet hatt nødvendig kapasitet og kompetanse, og fulgt en egen intern fremdriftsplan (basert felles, nasjonal rammeplan) som har sikret planlegging av egne aktiviteter og ressurser (nasjonale føringer 2019).	0,7
38.4	Transport: Transportetatene og underliggende virksomheter gjennomfører miljøforbedrende tiltak i alle vannforekomster der det er nødvendig for å nå vannforskriftens miljømål innen fristene (nasjonale føringer 2019).	-9,6
41.1	Berørte kommuner har satt av nødvendige ressurser for å delta i planarbeidet (nasjonale føringer 2019).	-21,3

